

Na osnovu člana 22 Statuta Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 20/10 – prečišćeni tekst), članova 5 i 6 Zakona o sportu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 14/11 i 44/22), člana 64 Poslovnika o radu Skupštine Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 54/18 – prečišćeni tekst, brojevi: 17/20 i 24/20), i Odluke Vlade Brčko distrikta BiH broj predmeta: 39-000288/21, broj akta: 01.11-1273IL-019/23 od 9. 2. 2023. godine, Skupština Brčko distrikta BiH na 43. redovnoj sjednici održanoj 26. aprila 2023. godine, donosi

ODLUKU

O USVAJANJU STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE 2023. – 2028. GODINA

Član 1

Usvaja se Strategija razvoja sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2023. – 2028. godina.

Član 2

Sastavni dio ove odluke je Strategija razvoja sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2023. – 2028. godina.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“.

Broj: 01-02-1869/23

Brčko, 26. 4. 2023. godine

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE BRČKO DISTRIKTA BiH
mr. sci. Siniša Milić

Dostavljeno:

1. Predsjedniku
2. Dopredsjedniku
3. Gradonačelniku
4. Odjeljenju za privredni razvoj, sport i kulturu
5. Sektoru za opće i zajedničke poslove
6. Arhivi

**STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA
BRČKO DISTRIKTA BOSNE I
HERCEGOVINE
2023–2028.**

Brčko, januar 2023.

SADRŽAJ

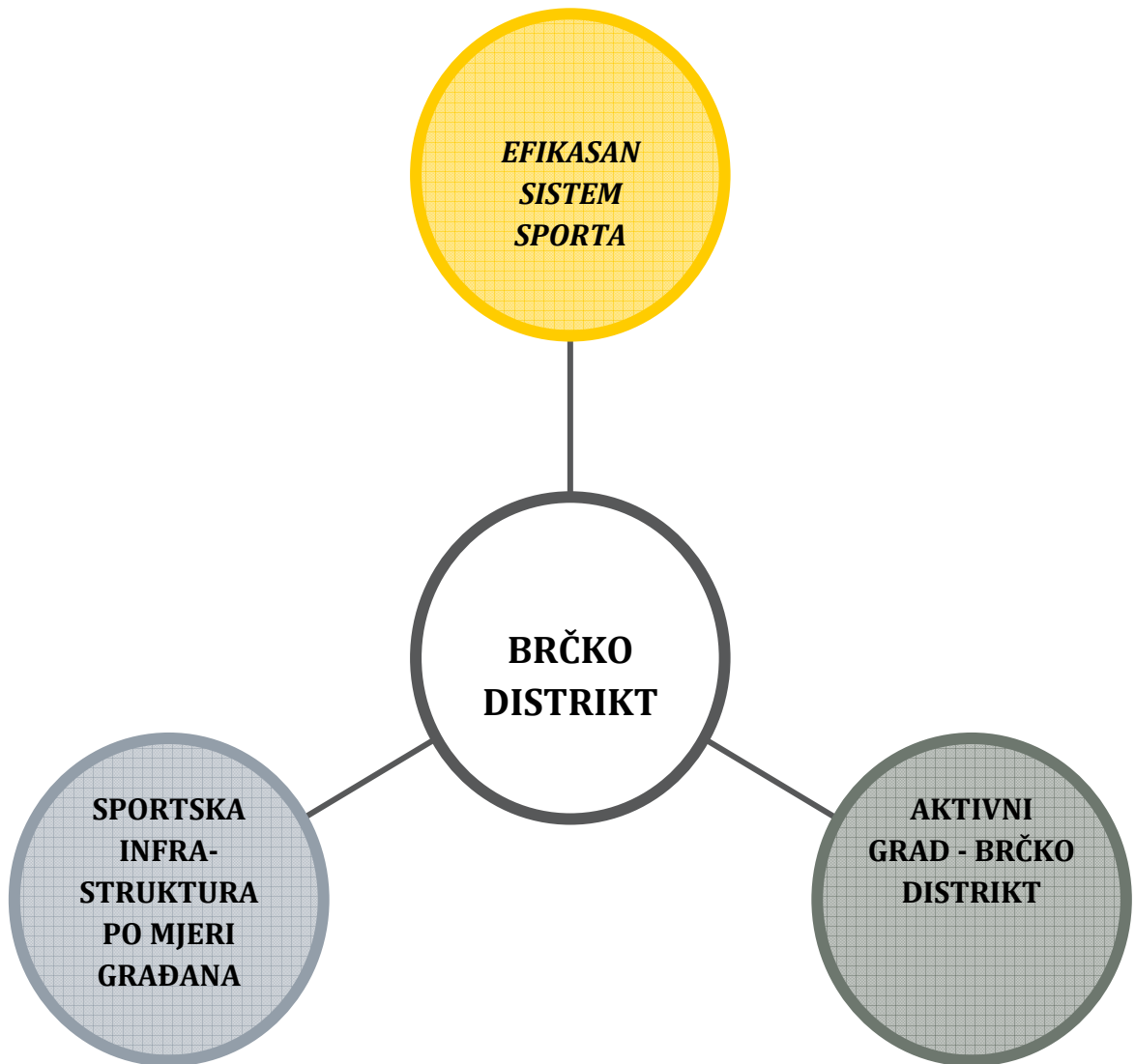
1. UVOD	6
2. OPĆI CILJ STRATEGIJE	14
3. GEOGRAFSKI POLOŽAJ, STANOVNIŠTVO I KLIMA BRČKO DISTRIKTA BiH	17
4. SPORT BRČKO DISTRIKTA BiH DANAS – ANALIZA TRENUTNOG STANJA I PROGRAM MJERA	19
4.1. PRAVNI AKTI U SPORTU BRČKO DISTRIKTA BiH I ZAKONSKA UPORIŠTA	20
4.1.1. Prijedlog mjera	22
4.2. PROKLAMOVANI JAVNI INTERES I NAČIN FINANSIRANJA U OBLASTI SPORTA BRČKO DISTRIKTA BiH	23
4.3. ŠKOLSKI SPORT	24
4.3.1. Prijedlog mjera	25
4.4. SPORT OSOBA S INVALIDITETOM I POSEBNIM POTREBAMA	26
4.4.1. Prijedlog mjera	26
4.5. AKTIVNOST ŽENA U PODRUČJU SPORTA I SPORTSKE REKREACIJE ..	27
4.5.1. Prijedlog mjera	29
4.6. SPORTSKA REKREACIJA-„SPORT ZA SVE“	30
4.6.1. Prijedlog mjera	31
4.7. STRUČNI KADROVI U SPORTU	32
4.7.1. Nadzor nad stručnim radom	34
4.7.2. Prijedlog mjera	35
4.8. FINANSIRANJE SPORTA U BRČKO DISTRIKTU BiH	36
4.8.1. Finansiranje infrastrukture	37

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

4.8.2. Finansiranje vrhunskog i amaterskog sporta	38
4.8.3. Prijedlog mjera	38
4.9. SPORTSKI SAVEZ BRČKO DISTRIKTA BiH	39
4.10. STANJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE	40
4.10.1.Sportski objekti na području Brčko distrikta BiH	42
4.10.2.Sportski objekti za predškolski uzrast	42
4.10.3.Sportski objekti za školsku djecu i omladinu	42
4.10.4.Sportski objekti za klubove i rekreaciju	43
4.10.5.Sportski objekti napravljeni na javnim površinama – otvorene sportske površine	43
4.10.6.Sportski objekti koji nedostaju na području Brčko distrikta BiH	43
4.10.7.Prijedlog mjera	44
4.11. AMATERSKI SPORT	45
4.11.1.Razvojni programi	45
4.11.1.1. Sportska obuka	45
4.11.1.1.1. Zadaci i propisi	45
4.11.1.1.2. Sadržaj	46
4.11.1.1.3. Univerzalna sportska škola	46
4.11.1.1.4. Usmjerena sportska škola	47
4.11.1.1.5. Finansiranje	48
4.11.1.1.6. Prijedlog mjera	48
4.11.2.Perspektivni sportisti	49
4.11.2.1.Realizacija programa	49
4.11.2.2.Prijedlog mjera	50

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

4.11.3.Zdravstvena briga o sportistima	50
4.11.3.1.Stanje	51
4.11.3.2.Prijedlog mjera	51
4.11.4.Velike sportske priredbe	51
4.11.4.1.Finansiranje sportskih priredbi	52
4.11.4.2.Program sportskih priredbi Brčko distrikta BiH za 2013. godinu ...	53
4.11.4.3.Ocjena stanja s prijedlogom mjera	53
4.11.5.Kategorizacija klubova i sportova Brčko distrikta BiH	54
4.11.5.1.Kategorije za rangiranje klubova	55
4.11.5.2.Kriteriji za rangiranje sportova	56
4.11.5.3.Prijedlog mjera	56
4.12. Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH	57
4.13. OČEKIVANI CILJEVI	58
5. NOMENKLATURA SPORTOVA I SPORTSKIH GRANA	60
6. PRIJEDLOZI ZA DEFINISANJE PRIORITETA U STRATEGIJI SPORTA BRČKO DISTRIKTA BiH	71
7. IZVORI I LITERATURA	75

UVOD

Život savremenog čovjeka, pogotovo onog koji svoju egzistenciju gradi u amorfne civilizacijama, prepun je problema i najrazličitijih izvora stresa. Možda se nikad i nigdje tvrdnja da je do sada jedina dokazana istina ta da je život težak, nije potvrđivala više nego u ovim vremenima. Prilično rasprostranjeno siromaštvo, sve niži obrazovni nivo (ali, suštinski obrazovni u kojem se stepen znanja ne mjeri vrstom stečene školske diplome), te veoma razučena političko-ideološka scena koja stvara plodno tlo za manipulacije svih vrsta, doveli su do drastičnog opadanja globalnog kvaliteta života. Čak i mnogi koji misle da su uspješni, jer svoje uspjehe mjere količinom novca ili stepenom narodne popularnosti, žive veoma nekvalitetno, kako u socijalno-etičkom, tako i psihofizičkom smislu. Savremeni sociolozi se slažu da je nivo sporta najbolji pokazatelj opće razvijenosti nekog društva. Danas se smatra da je sport nezamjenljivo sredstvo za formiranje kulturnih stereotipa, kao i učinkovit put za prevazilaženje krize identiteta i legitimiteta nacije. Analizirajući značaj sporta, veoma je važno istaći da se država može u potpunosti ponositi rezultatima svojih sportista, koji je afirmišu na međunarodnom nivou, samo ukoliko su ti rezultati odraz zdravlja i sposobnosti kompletnog stanovništva. Sport se, naime, teorijski može razvijati i u specijaliziranim laboratorijama gdje bi samo neznatan broj selektiranih talenata proizvodio rezultate za cijelu naciju. Ali to sigurno nije želja nijednog razvijenog društva. Ova transverzalno-retrospektivna studija ima namjeru da ponudi kompleksnu analizu aktuelnog stanja svih vidova sporta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine i da posluži kao polazni temelj za izradu strategije daljnjeg razvoja. Njen krajnji cilj je da, na osnovu egzaktno utvrđenog stanja, analize raspoloživih baza podataka i ekspertske ocjene kompetentnih lica, ponudi praktična rješenja za poboljšanje svih vidova sporta. Valja ukazati na brojne probleme s kojima su se susreli članovi istraživačkog tima tokom prikupljanja podataka, budući da u Brčko distriktu BiH ne postoji jedinstvena informatička baza ni o jednom relevantnom aspektu sporta. Empirijska građa na kojoj počiva veći dio zaključaka i prijedloga budućih mjera, zasnovana je na analizi uzoraka koji su, u najvećem broju slučajeva, imali attribute reprezentativnosti, s obzirom na to da su obuhvatili minimalno 30% svih mjesta u Brčkom.

Osim neposredno prikupljene empirijske građe, članovi autorskog tima su dosta koristili i podatke iz prethodnih istraživanja (materijali s relevantnim podacima objavljeni kao doktorske disertacije, magistarske teze i naučni članci). Građa interpretirana u ovom dokumentu posljedica je rada pet istraživačkih grupa sastavljenih tako da što kompleksnije pokriju prostor sporta u Brčkom. U odnosu na aktuelne probleme, formirane su radne grupe za analizu stanja u: (1) amaterskom i vrhunskom sportu, (2) školskom sportu, (3) sportu za sve, (4) sportskom menadžmentu i (5) sportskoj infrastrukturi. U parcijalnim izvještajima radnih grupa bilo je dosta elemenata koji su se preklapali i stvorili temelj za analizu nekih specifičnih pitanja.

Svi identifikovani problemi sistematizovani su u niz cjelina koje predstavljaju poglavlja ove studije. Na kraju većine poglavlja, evidentiran je specifičan odjeljak sa Zapažanjima i Preporukama. One bi trebalo da budu polazni temelj za javnu raspravu koja predstavlja drugu fazu izrade strategije razvoja sporta Brčko distrikta BiH.

Sport podstiče važne vrijednosti poput timske duha, fair playa, solidarnosti, tolerancije, i poštene igre, te doprinosi ličnom razvoju i ispunjenju. Podstiče aktivan doprinos zdravlju građana, a samim tim i njihovu produktivnost u društvu.

Kao takav, sport predstavlja rastući socijalni i ekonomski fenomen koji ima značajnu ulogu u razvoju društva u cjelini pa tako i lokalnih zajednica koje su sistemski dio te cjeline. Olimpijski ideal razvijanja sporta, kako bi se podsticali mir i razumijevanje među ljudima, nacijama i kulturama, kao i edukacija mladih ljudi, rođen je u Evropi i promovirao ga Međunarodni olimpijski odbor.

Sport predstavlja sve vrste aktivnosti kroz neformalno ili organizovano takmičenje, čiji je cilj izražavanje ili poboljšanje tjelesnih i mentalnih performansi svakog pojedinca, formiranja socijalnih odnosa ili postizanja rezultata na takmičenjima različitog nivoa.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) predlaže minimum tjelesne aktivnosti od 30 minuta dnevno za odrasle i 60 minuta za djecu kako bi efekt vježbanja bio učinkovit

Aktuelni problemi sporta u Brčko distriktu BiH, kao i u okruženju, povezani su s kadrovskim, organizacionim i materijalno-finansijskim uslovima. Stoga je potrebno odrediti standarde i

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

kriterije optimalnog stanja sporta te utvrditi ciljeve i prioritete razvoja pojedinih dijelova njegova funkcionisanja.

Društvo u cjelini, pa tako i lokalna zajednica, nisu pošteđene problema koji svakim danom pokazuje negativne strane, a koje loše utiču na mlade.

Te probleme je najbolje detektirao Međunarodni olimpijski komitet (MOK) na konferenciji održanoj 2006. godine na Kubi, a oni su:

- Tjelesna neaktivnost u kombinaciji s konzumiranjem nikotina, alkohola, narkotika... predstavljaju povoljne uslove za nastanak mnogih civilizacijskih takozvanih nezaraznih bolesti;
- U porastu je prekomjerna težina (pretilost);
- Čak 60% svjetske populacije je neaktivno i ne koristi učinke aktivnog vježbanja;
- Urbanizacija i veliki uticaj informacionih tehnologija negativno se odražavaju na život mladih koji 80% svog vremena provode uz internet, PS igrice i gledanje TV-a;
- Istraživanja pokazuju da djeca u najvećoj mjeri gledaju TV-sadržaje i koriste igrice nasilnog sadržaja. Ovo značajno utiče na formiranje ličnosti te mnogi od njih primjenjuju nasilje u kasnijim dobnim periodima.

Izrada Strategije razvoja sporta Brčko distrikta BiH 2023–2028. označava da se Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu bavi temama vezanim za sport na opsežan način. Njen osnovni cilj je dati stratešku orijentaciju o ulozi sporta u Brčko distriktu BiH, potaknuti debate o konkretnim problemima, povećati ulogu sporta u kreiranju politike Brčko distrikta BiH i potaknuti javnu svijest o potrebama i posebnostima ovog sektora.

Faktori koji utiču na položaj i razvoj sporta:

- Stav organa Vlade Distrikta i građana prema sportu i prema osobama koje se njime bave, prema profesorima fizičke kulture, diplomiranim kineziolozima, sportskim trenerima, ostalim stručnim kadrovima i sportistima;
- Organizaciono i programsko uređenje amaterskog i vrhunskog sporta;
- Osnovni materijalni, finansijski i prostorni uslovi za provedbu školskog, amaterskog i vrhunskog sporta;
- Kvalitet programa osposobljavanja i usavršavanja kadrova za potrebe sporta;

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Brojnost i stručna kompetentnost kadrova koji djeluju u sportu (profesori, treneri...);
- Nivo sportskih rezultata u odnosu na rezultate drugih gradova;
- Naučna utemeljenost sporta, odnosno primjena rezultata naučnih istraživanja u selekciji i pripremi sportista različite dobi i kvaliteta;
- Programi marketinga koji utiču na materijalno-finansijski status sporta.

NAPOMENA: Svi podaci istraživanja u Strategiji razvoja sporta Brčko distrikta BiH 2023–2028. godina podložni su promjenama zbog protoka vremena od momenta istraživanja do momenta pokretanja procedure za usvajanje Strategije razvoja sporta.

1. DEFINICIJA OSNOVNIH POJMOVA

Prije početka konkretnih analiza, za praćenje ovog materijala veoma je važno dati bliže semantičko određenje korištenih pojmova. Kao opći pojam obrađen je – sport. On je ovdje veoma kompleksno shvaćen i interpretiran kroz niz pojava oblika. Na ovim prostorima se, kao korespondentna, dosta koristi i sintagma fizička kultura, preuzeta iz ruske terminologije, koja je zbog niza ograničenja posljednjih godina sve manje u upotrebi. Prateći aktuelne tokove, u domaćoj terminologiji sve je više u upotrebi sport. Tako su i sve visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini, koje školuju kadar za rad u ovoj oblasti, sportu dale centralno mjesto u svom nazivu. Prema tome, izrazom sport je obuhvaćen veći broj izvedenih pojmova, poput školskog sporta, sporta za sve, takmičarskog (amaterskog i vrhunskog) sporta, sportskog menadžmenta i sl.

1.1. Sport kao opći pojam

Najšire gledano, sport je moguće definisati kao slobodnu ljudsku aktivnost usmjerenu na razvoj psihofizičkih sposobnosti. Nekada se nivo dostignutih sposobnosti iskazuje kroz takmičenje s drugima i nastojanje da se ostvari maksimalni rezultat, dok se nekada radi o takmičenju sa samim sobom ili, pak, o fizičkoj aktivnosti usmjerenoj na unapređenje zdravlja ili na psihičku relaksaciju.

Sport je tipična multidisciplinarna oblast, budući da objašnjavanje svih njegovih segmenata zahtijeva kompleksan pristup i korištenje znanja iz različitih naučnih oblasti: medicine, biologije, psihologije, sociologije, pedagogije, informatike, menadžmenta, prava, ekonomije...

Bez obzira na aspekt koji dominira prilikom objašnjavanja nekog sportskog fenomena, kao centralni problem sporta moguće je izdvojiti ljudsko kretanje. Za realizaciju sportskih aktivnosti neophodni su i objekti posebne namjene, kao i specifična organizacija praćena pravnim finansijskim, informatičkim i drugim resursima. Prema tome, sport traži veoma

kompleksan (multidisciplinarni) pristup, pa je predmet njegovog izučavanja možda najbolje definisati kao ljudsko kretanje, te njime i zbog njega stvorena materijalna i duhovna dobra.

1.2. Vrhunski i amaterski sport

Sport se u najužem smislu vezuje za takmičarsku aktivnost usmjerenu na ostvarenje što boljeg rezultata. U odnosu na dostignuti kvalitet i kategorizaciju u nacionalnim i međunarodnim okvirima, može se razlikovati nekoliko nivoa takmičarskog sporta. Iako se međusobno prožimaju, za potrebe analize u ovoj studiji su izdvojeni – amaterski i vrhunski sport. Prilikom njihovog definisanja pošlo se od formulacije date u Zakonu o sportu. U Zakonu o sportu vrhunski sport je definisan kao oblast sporta koja obuhvata sportske aktivnosti koje pokazuju izuzetne (vrhunske) sportske kvalitete i rezultate. To praktično znači da samo oni sportisti i sportske grane koji postižu vrhunske rezultate na međunarodnoj sceni mogu imati atribut vrhunskog sporta. Pod amaterskim sportom se podrazumijevaju sve sportske aktivnosti koje se provode u okviru pojedine sportske grane, a čija se takmičenja održavaju do nacionalnog nivoa (lige i prvenstva države), pod uslovom da su te sportske grane registrovane u skladu sa Zakonom i da ih prepoznaje Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine kao redovne ili pridružene članove. U ovu kategoriju ubrajaju se i sportske aktivnosti koje se održavaju na entitetskom, kantonalskom i lokalnom nivou. Osim po kvalitativnom nivou, sportove je moguće razvrstati i na olimpijske i neolimpijske. Oba navedena kriterija su od značaja prilikom sastavljanja kategorizacije sportista i sportskih grana u Brčko distriktu BiH.

Školski sport

Međunarodna povelja o fizičkoj kulturi i sportu, koju je UNESCO usvojio 1978. godine, u prvom članu naglašava da je „Bavljenje fizičkom kulturom i sportom fundamentalno ljudsko pravo za sve”. U nacionalnom školskom sistemu, realizacija ovog prava školske djece i omladine je osigurana kroz redovnu (obaveznu) nastavu fizičke kulture, kao i kroz funkcionisanje sistema školskog sporta. Budući da je obavezna nastava fizičke kulture (2 časa

sedmično) u ingerenciji Odjeljenja za obrazovanje, predmet ove studije je prvenstveno školski sport, pod kojim se podrazumijeva ispoljavanje i razvoj sklonosti psihofizički obdarene djece, kao i njihovo uključivanje u sistem takmičenja na lokalnom, regionalnom, entitetskom i državnom nivou. Naravno, fizičku kulturu je nemoguće odvojiti od školskog sporta budući da se dobar dio obrazovnog procesa, između ostalog, zasniva i na primjeni takmičenja, a da se istovremeno kroz sistem školskog sporta realizuju brojni odgojno-obrazovni zadaci djece i omladine. Osim fizičke aktivnosti (uslovno sporta) u osnovnim i srednjim školama, ova studija obuhvatila je i fizičke aktivnosti u predškolskim ustanovama. Ona se u institucionalnim uslovima predškolskog obrazovanja može prvenstveno sagledati kao preventivno-zdravstvena aktivnost usmjerena na pravilan psihofizički razvoj najmlađih, ali i kao mogućnost da se izvrši kvalitetna kontrola rane selekcije u sportu. U sportu je, naime, sve prisutnija preuranjena selekcija i specijalizacija nadarene djece koja ostavlja ozbiljne posljedice na harmoničan psihofizički razvoj pa otuda radu s najmlađima ozbiljna pažnja mora da bude poklonjena od strane Odjeljenja za sport, sportskih klubova, te visokih škola za strukovne i akademske studije iz oblasti sporta.

Sport za sve

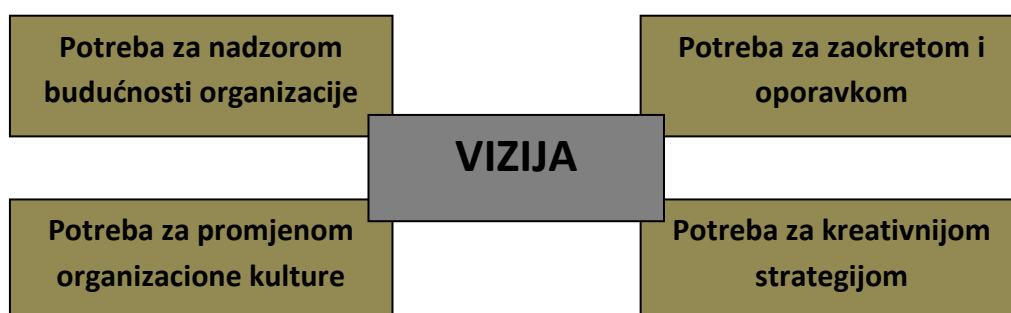
Kao sinonim za ovo karakteristično područje sporta koristi se: rekreacija, rekreativni sport, fitness, sport za sve, wellnes i sl. Riječ rekreacija dolazi od latinske riječi *recreo* (*recreate*) što znači ponovno stvoriti, obnoviti, ponovno kreirati. U antropološkom smislu se odnosi na regeneraciju ljudskih fizičkih i mentalnih potencijala. Dakle, rekreacijom se mogu smatrati sve aktivnosti koje se provode van područja profesionalnog rada čovjeka, koje pojedinac pozicionira kao ličnu potrebu s ciljem odmora, relaksacije, razonode i zabave. Iz ovog direktno proističe pojam *sportska rekreacija*, kao proces obnavljanja, osvježanja, jačanja i sl. primjenom motoričkih (sportskih) aktivnosti. Ona je usmjerena na zadovoljavanje osnovnih ljudskih potreba i interesa kroz bogatstvo raznovrsnih, svima dostupnih, sportsko-rekreativnih sadržaja, usaglašenih s nivoom sposobnosti, zdravstvenim stanjem, spolnim i uzrasnim karakteristikama pojedinca. U stručnoj (i naučnoj) literaturi u upotrebi je i termin *rekreativni sport*, a posljednjih godina i pojam *sport za sve*. Ovaj naziv je ušao i u zakonodavnu

proceduru kroz nacrt Zakona o sportu gdje se definisa kao oblast koja obuhvata bavljenje sportskim aktivnostima radi odmora i rekreacije, unapređenja zdravlja ili unapređenja vlastitih rezultata u svim segmentima populacije. Međunarodni olimpijski komitet osnovao je radnu grupu radi definisanja koncepcije pokreta „Sport za sve“, vodeći se sve prisutnijim globalnim trendom brige o zdravlju. Grupa je osnovana kako bi Olimpijski pokret mogao da pomogne i promoviše takve aktivnosti. Koncept sporta za sve ističe u prvi plan da rekreativni sport mora da karakterizira redovni program vježbanja (ali i primjerenog takmičenja) s ciljem očuvanja zdravlja i fizičke spremnosti. Sve je veći broj ljudi kojima sport predstavlja više od borbe za gol, koš, poen, centimetar ili stotinku sekunde. Rekreativci uživaju u mnogobrojnim aktivnostima u klubovima, organizovanim grupama ili pojedinačno, a njihov motiv je zdravlje, fizičke sposobnost i lično zadovoljstvo. Pobjediti sebe, biti aktivan i upoznati se sa svim vrijednostima redovne fizičke aktivnosti su sve više opredjeljenja stotina hiljada ljudi koji pješaće, trče, voze bicikl i rolere, plivaju, skijaju, vježbaju, uče određene vještine itd. Među stanovnicima Evropske unije najaktivniji su Finci gdje se 75% stanovništva bavi sportskom rekreacijom. Slijede Šveđani sa 72%, Danci 60%, Irci 53% i Nizozemci sa 52%, dok su među najmanje aktivnima Grci sa samo 26%. Posljednjih godina odomaćio se i termin engleskog porijekla – *fitness*. Nastao je od riječi *fit* što znači dobra forma, dobra kondicija (biti zdrav i horan). Upotrebljava se da bi se opisao način života u kojem jedna osoba može najefikasnije da funkcioniše svakodnevno. Fitness, dakle, ne obuhvata samo vježbanje, već način života koji podrazumijeva vježbanje, pravilnu ishranu, programe psihičkog rasterećenja, relaksaciju i estetske programe. Laički se fitness vezuje samo za vježbanje tegovima ili samo za aerobik, što je svakako pogrešno.

2. OPĆI CILJ STRATEGIJE

Strategija, riječ grčkog porijekla, u modernoj interpretaciji je skup znanja, ciljeva i ideja o tome kako voditi određenu djelatnost (politiku, privredu, sport i dr.) te je poboljšati na najefikasniji i najmanje rizičan način.

Strategija je prikaz trenutne pozicije te prepoznavanje prilika za njeno poboljšanje, kao prikaz ciljeva i načina kako da se učini pomak do nove, bolje pozicije.

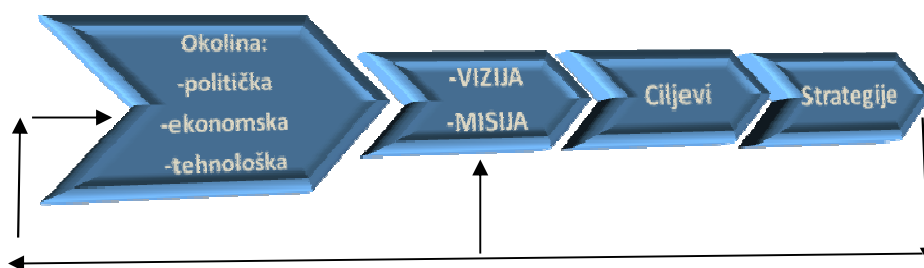

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH 2023–2027. omogućava svim fizičkim i pravnim licima u sportu u Brčko distriktu BiH da usvoje dio novih pristupa i metoda u organizaciji svojih aktivnosti.

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

U izradi strategije se mora postaviti proces strateškog planiranja.

Osnovna strateška pitanja svake organizacije su:

- ❖ Gdje smo?
- ❖ Gdje želimo biti?

Kako (na koji način) ćemo to postići?

- ❖ Zašto do sada tamo nismo došli?

Misija i vizija su osnov za utvrđivanje ciljeva i strategija

Vizija je buduće idealno stanje prema kojem se teži (organizacioni san) i šta želimo postati.

Obično se kaže da „ako ne mislite o svojoj budućnosti, nećete je imati...“, ili ćete imati budućnost koju je neko drugi osmislio. Strategija razvoja sporta doprinosi ostvarivanju javnog interesa i ciljeva u sportu Brčko distrikta BiH. Ovom strategijom regulišu se i uređuju ključna pitanja vezana za organizaciju i funkcionisanje sporta u Brčko distriktu BiH.

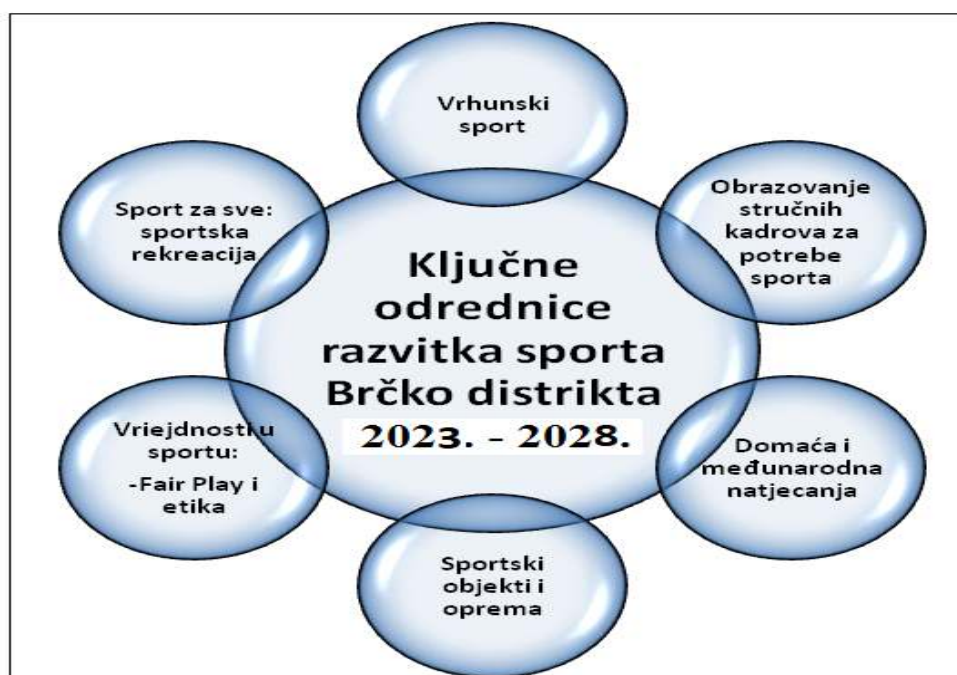
Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH urađena je u skladu sa Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH, usvojenog na 48. redovnoj sjednici Skupštine Brčko distrikta BiH, održanoj 30. 6. 2011. godine, (članom 6.) ovog zakona predviđa se da se strategijom utvrđuju:

- osnovna polazišta i pravci razvoja sporta;
- razvojni i stručni zadaci u sportu;
- okvirni kriteriji za vrednovanje programa i finansiranja programa u sportu;
- nosioći razvoja sporta i mjere kontrole realizacije razvoja sporta.

U strategiji su uzeti u obzir i međunarodni standardi, kao i iskustva i znanja u sportu drugih zemalja u okruženju, uključujući Sloveniju, Hrvatsku i Srbiju.

Svi važni dokumenti za područje sporta su prikupljeni i stavljeni na raspolaganje članovima radne grupe za izradu Strategije razvoja sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2023–2028. godine. Cilj strategije je i podsticanje novih razvojnih programa i projekata, unapređenje postojećih, i učinkovitija usklađenost u planiranju i realizaciji programa i projekata od javnog interesa u sportu Brčko distrikta BiH. Da bi strategija postigla maksimum učinkovitosti u primjeni, veoma je važno uspostaviti snažnu saradnju između resornog Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu Vlade Brčko distrikta BiH, školskih institucija, sportskih organizacija, zdravstvenih institucija uz snažnu medijsku podršku.

Ključne odrednice razvoja sporta Brčko distrikta BiH 2023–2028. godina

3. GEOGRAFSKI POLOŽAJ, STANOVNIŠTVO I KLIMA

BRČKO DISTRIKTA BiH

Brčko je u sjeveroistočnoj Bosni na nadmorskoj visini od 96 metara i nalazi se između 44° 50' 24" i 44° 52' 0" (čitaj 44 stepena, 50 minuta i 24 sekunde) sjeverne geografske širine i između 18° 46' 53" i 18° 49' 40" istočne geografske dužine. Prema popisu iz 2013. godine u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine živi 87.627 stanovnika. Veći dio geografskog prostora današnjeg Brčko distrikta BiH (83%) ne prelazi 200 metara nadmorske visine te stoga pripada niskoj Posavini u čijoj građi prevladava glinovito i pjeskovito močvarno-aluvijalno zemljište, teško za obradu.

U ovom gradu su se u najstarijoj prošlosti postepeno razvijale četiri mahale: Atik (stara), Džedid (nova), Stara Varoš (danas se zove Srpska Varoš) i Karanfil mahala. Jedan dio Brčkog zvao se Kolobara i taj naziv se zadržao sve do danas. Grad je na desnoj obali rijeke Save, s obje strane rječice Brke. Obale ove rječice su visoke i Brčko leži na krajnjem izdanku jednog ogranka Majevice koji dopire sve do Save. Ta niska visoravan proteže se istočno duž Save približno do sela Brezovo Polje, odakle postepeno prelazi u sembersku ravnicu. Na zapadnoj strani Brčkog zemljište je ravničarsko i to je plodna Bosanska Posavina.

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

Brčko je s juga asfaltnim putem preko Lopara i Majevice povezano s Tuzlom, sa zapada vodi također asfaltni put preko Lončara do Banje Luke i dalje. S istočne strane dobrim asfaltnim putem Brčko je povezano s Bijeljnom i dalje sa Zvornikom, Vlasenicom i drugim mjestima istočne Bosne. Sa sjeverne strane Brčko je gvozdenim mostom na Savi, spojeno s malim hrvatskim mjestom Gunja, a drugim mostom novije izgradnje povezano je s Vinkovcima.

U najstarije vrijeme Brčko je vodenim putem niz rijeku Savu bilo glavna riječna veza s Beogradom na istoku i Bosanskim Brodom na zapadu. Zahvaljujući takvom geografskom položaju Brčko je bilo poslije Bosanske Gradiške i Bosanskog Broda, treće riječno pristanište. Tu su pristizali teretni i putnički brodovi pa se s punim pravom može reći da je to i lučki grad.

Iz svega rečenog proizlazi da je geografski položaj Brčkog veoma povoljan jer predstavlja prirodnu sponu Posavine i Panonske nizine s planinsko-kotlinskom unutrašnjošću Bosne i Hercegovine. Područje općine Brčko nije siromašno vodenim tokovima jer ima osim Save i Brke, još i rječicu Tinju, Lomnicu i Zovički potok, Lukavac i još nekoliko manjih vodotoka.

Rijeka Sava je međunarodno plovna rijeka čija je obala u Brčkom bogatija za sadržaj luke u Bosni i Hercegovini, a koja od 2006. godine ima međunarodni status. Rijeka Sava sa svim svojim atraktivnostima ima i velike turističke potencijale u pogledu sportsko-rekreativnih, kupališnih, ribolovnih, izletničkih, motonautičkih i drugih aktivnosti.

- ❖ Nadmorska visina 96 metara
- ❖ Najviša tačka ne prelazi 500 metara
- ❖ Zauzima površinu od 493,3 km² što čini 1% teritorije Bosne i Hercegovine
- ❖ Klima je umjereno-kontinentalna
- ❖ Prosječna godišnja temperatura je iznad 10⁰ C
- ❖ Prosječna starost je 37,76 godina
- ❖ Od ukupnog broja (75.625) na radno sposobno stanovništvo otpada oko 49.000.

4. SPORT BRČKO DISTRIKTA BiH DANAS – ANALIZA TRENUTNOG STANJA I PROGRAM MJERA

U Brčko distriktu BiH egzistira 142 kluba-udruženja iz oblasti sporta. Procjenjuje se da ima negdje procijenjeno oko 3.455 aktivnih sportista od čega u seniorskoj kategoriji 1.579 (1.472 – seniora i 107 – seniorki). U mlađim kategorijama procjenjuje se broj od oko 2.039 (1.598 – dječaci i 441 – djevojčica). Sportska djelatnost odvija se na 37 fudbalskih terena i stadiona, 20 dvorana i sala. Pored toga, u programu sudjeluje velik broj neregistrovanih sportista u sportskim školama, rekreativaca te školske omladine.

Broj sportskih kolektiva i udruženja Brčko distrikta BiH 2021. god.			
1.	FUDBAL – 65 KLUBOVA	19.	MOTO – NAUTIČARI – 3
2.	MALI FUDBAL – 5 KLUBOVA	20.	UDRUŽENJE SPORTSKE REKREACIJE– 10 KLUBOVA
3.	ODBOJKA – 6 KLUBOVA	21.	GIMNASTIKA – 1 KLUB
4.	KOŠARKA – 3 KLUBA	22.	PLIVAČKI I RONILAČKI KLUB – 3

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

5.	RUKOMET – 4 KLUBA	23.	SPORTSKO DRUŠTVO – 5 KLUBOVA
6.	TENIS – 2 KLUBA	24.	BODY BILDING – 1 KLUB
7.	STOLNI TENIS – 3 KLUBA	25.	ŠAHOVSKI KLUB – 2
8.	ATLETIKA – 3 KLUBA	26.	STRELJAČKI KLUB – 2
9.	KAJAK-KANU – 2 KLUBA	27.	BICIKLISTIČKI KLUB – 2
10.	SPORT OSOBA SA INVALIDITETOM ODBOJKA – 2 KLUBA	28.	PLES, AEROBIK, BALET – 2
11.	ODBOJKAŠKA AKADEMIJA – 2 KLUBA	29.	KUGLAŠKI KLUB – 1
18.	KLUBOVI BORILAČKIH SPORTOVA I VJEŠTINA – 13 KLUBOVA		

Trenutno stanje u oblasti sporta u Brčko distriktu BiH analizirano je s nekoliko aspekata:

- S aspekta primjene pravnih akata u sportu i zakonskih uporišta;
- Načina na koji se proklamirani javni interes i finansiranje u oblasti sporta ostvaruje u Brčko distriktu BiH;
- S aspekta brojnosti i organiziranosti sportskih klubova i brojnosti njihovog članstva u odnosu na uzrast i spol;
- Sportska rekreacija – sport za sve;
- Sport osoba s invaliditetom;
- Sport osoba s posebnim potrebama;
- Stručni kadrovi u sportu;
- Aktivnost žena u području sporta i sportske rekreacije;
- S aspekta stanja sportske infrastrukture. Brojnost i stanje sportskih objekata, načini i kriteriji korištenja;
- Neophodnosti formiranja Sportskog saveza Brčko distrikta BiH;
- Neophodnost osnivanja Zavoda za sport i medicinu sporta;
- Sportskog osiguranja.

4.1. Pravni akti u sportu Brčko distrikta BiH i zakonska uporišta

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH – prečišćeni tekst objavljenog u („Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“, broj 2/10), propisuju se osnovni principi u sportu, organizovanje sporta, prava i obaveze pravnih i fizičkih lica u sportu, prava i obaveze sportista, stručni rad u sportu, organiziranje sportskih takmičenja i sportskih manifestacija, način osiguravanja sredstava za finansiranje sporta i druga pitanja koja se odnose na sport u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

Sport u Brčko distriktu BiH (član 7. Zakona) zasniva se na principima i standardima koji su utvrđeni u Evropskoj povelji o sportu, Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvenciji UN-a o pravima djeteta, Međunarodnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Evropskoj konvenciji o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, Olimpijskoj povelji, Paraolimpijskoj povelji, pravilima međunarodnih sportskih asocijacija, Evropskom kodeksu o sportskoj etici, Deklaraciji o sportu, toleranciji i fair playu, te izjavi iz Lozane o organizovanju sporta u BiH.

Evropskom poveljom o sportu (članom 4. stav 2) definisano je da će države potpisnice preduzeti odgovarajuće mjere da se svim građanima omogući bavljenje sportom, a iskoristit će se i dodatne mjere kako bi se posebno mladima koji iskazuju sposobnost ili osobama koje su hendikepirane, omogućilo da se stvarno okoriste tim mogućnostima.

Preduzeće se odgovarajuće mjere da se razviju fizičke sposobnosti mladih, da im se omogući sticanje osnovnih sportskih i fizičkih sposobnosti, te da se pospješi sportska aktivnost, naročito: - garantujući svim učenicima korištenje sportskih programa, rekreativnih aktivnosti i tjelesnog odgoja, nužnih ustanova te vremena i prostora predviđenog u tu svrhu, - garantujući i formiranje stručnog osoblja za sve škole, - nudeći mogućnost da se poslije obaveznog školovanja nastave baviti sportom, - podstičući stvaranje prikladnih veza među školama i drugim obrazovnim ustanovama, školskim i mjesnim sportskim klubovima, - olakšavajući i podstičući pristup sportskim ustanovama za školarce i pripadnike mjesnih kolektiva, - podstičući razmjenu mišljenja među roditeljima, nastavnicima, trenerima i voditeljima, što bi trebalo uticati na mlade da se bave sportom, čineći sve to da sportsku etiku usvoje svi učenici počevši od osnovne škole. Spomenutom poveljom također je definisano da je nužno: unaprijediti sportske djelatnosti kroz osiguranje odgovarajućih ustanova, različitih programa te stručnih instruktora, voditelja ili animatora, te posebnu pažnju posvetiti sljedećim aktivnostima:

- otkrivanju i praćenju nadarenih;
- stavljanju na raspolaganje odgovarajuće ustanove;
- pružanju pomoći i podrške sportistima u saradnji s medicinskim i sportskim naukama;
- unapređenju treniranja na naučnim osnovama;
- formiranju trenera i osoba odgovornih za struku;

- pomaganju klubova da osiguraju prikladne strukture i takmičarsko tržište.

Poveljom je regulisano i pitanje podrške vrhunskom sportu, unapređenje i daljnje obrazovanje lica koja učestvuju u sportu, načelo trajnog razvoja sporta, informisanje i istraživanje u sportu, finansiranje, te nacionalna i internacionalna saradnja. Ovdje se naravno postavlja pitanje u kojoj mjeri je Distrikt odgovorio na preuzete obaveze vezano za primjenu Evropske povelje o sportu. Zakonom o sportu u Brčko distriktu BiH omogućeno je svim građanima bavljenje sportom pod istim uslovima putem sportskih klubova, udruženja sportskih rekreacija i sl.

Zbog različitosti u uređenju oblasti sporta, na raznim nivoima administrativnog organizovanja u Brčko distriktu BiH, možemo reći da je dugo vremena vladao nepovoljan ambijent za funkcionisanje i rad sportskih klubova i brojnih sportskih organizacija.

Donošenjem Zakona o sportu na nivou Brčko distrikta BiH stvoreni su uslovi za sistemsko rješavanje pitanja sporta, naročito osnovnih problema koji su do tada kočili razvoj sporta u Distriktu. Zakonom o sportu uređuje se oblast sporta u Distriktu i ista se tretira kao djelatnost od javnog interesa.

4.1.1. Prijedlog mjera

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH omogućeno je svim građanima bavljenje sportom pod istim uslovima. Shodno članu 10, 16. i 17. Zakona o sportu Brčko distrikta BiH predviđeno je formiranje granskih saveza i Sportskog saveza Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Sportski savez se osniva u skladu sa Zakonom o udruženjima, Zakonom o sportu u Bosni i Hercegovini.

Na teritoriji Distrikta može se osnovati samo jedan Sportski savez.

Nadležnost sportskog saveza se utvrđuje osnivačkim aktom a odnosi se na:

- utvrđivanje i ostvarivanje politike promoviranje amaterskog sporta na području Distrikta;
- promovisanje sporta kod djece i omladine;
- usklađivanje aktivnosti svojih članica;

- objedinjavanje i usklađivanje programa i projekata od javnog interesa u oblasti vrhunski i amaterski sport, davanje prijedloga za izradu programa i projekata javnog interesa u vrhunskom i amaterskom sportu, briga i sudjelovanje u njegovom ostvarivanju;
- brigu o vrhunskim sportistima i sudjelovanje u stvaranju uslova za bolju pripremu vrhunskih sportista na domaćim i međunarodnim sportskim takmičenjima;
- promovisanje stručnog rada u sportu;
- briga o kategorisanim sportistima;
- sudjelovanje u programima i projektima od javnog interesa u javnim sportskim građevinama;
- davanje mišljenja na Nacrt strategije iz člana 5. Zakona o sportu Brčko distrikta BiH i
- druga pitanja utvrđena osnivačkim aktom.

SPORTSKI SAVEZ BRČKO DISTRIKTA BiH je najviše nevladino sportsko tijelo u koje se udružuju granski sportski savezi, sportski klubovi i druge sportske asocijacije čija je djelatnost od značaja za razvoj amaterskog sporta i rekreacije na području Brčko distrikta BiH.

Navedena zakonska uporišta predstavljaju tek dio razloga za preduzimanje inicijative za osnivanje SPORTSKOG SAVEZA BRČKO DISTRIKTA BiH.

Osnovni razlog za formiranje Sportskog saveza Brčko distrikta BiH je briga o funkcionisanju sportskih aktivnosti na nivou Brčko distrikta BiH, koordinaciji svih sportskih aktivnosti sa jednog nivoa i praćenje realizacije usvojene strategije razvoja sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

4.2. Proklamovani javni interes i način finansiranja u oblasti sporta Brčko distrikta BiH

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (član 4) posebno je proklamovano da je sport djelatnost od javnog interesa u Brčko distriktu BiH.

Javni interes u sportu Distrikta ogleda se u:

1. Razvijanju svijesti građana o sportu i vrijednostima u sportu;
2. Doprinosu odgoju, obrazovanju i razvoju djece i omladine;
3. Podsticanju i afirmiranju sporta i njegovih vrijednosti kao dijela kulture i ukupnih materijalnih i duhovnih vrijednosti društva;
4. Očuvanju zdravlja kao osnovne ljudske aktivnosti i očuvanje radne produktivnosti;
5. Izražavanju stvaralaštva i humanog življenja;

6. Podsticanju sustavnog i organiziranog bavljenja sportom u slobodnom vremenu;
7. Prezenciji vrhunskog sportskog stvaralaštva na svim nivoima;
8. Sistemskom stvaranju uslova za ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata.

U skladu sa zakonom (član 41) sredstva za finansiranje sportskih aktivnosti ostvaruju se:

- članarina udruženja;
- novčana sredstva, nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava;
- dobrovoljni prilog i poklon fizičkog i pravnog lica, kako domaćeg tako i stranog u gotovom novcu, uslugama ili imovinskim pravima;
- sredstva za finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa;
- sredstava donacija za pomoć u sportu;
- sredstava fonda za nagrađivanje uspješnih sportista amatera Distrikta na redovnom školovanju;
- prihod od kamate, dividende, dobiti, zakupnine, honorara i drugog sličnog izvora;
- prihod stečen kroz ostvarivanje ciljeva i aktivnosti udruženja i fondacije, kako je određeno statutom.

Odjeljenje vrši raspisivanje **javnog poziva**, koji objavljuje nadležna služba Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu.

4.3. Školski sport

Redovno tjelesno vježbanje u školi ima zadatak provoditi programe koji će učenicima omogućiti sticanje osnovnih motoričkih znanja „tjelesne pismenosti“ i osnovnih sposobnosti, a time i zadovoljstvo bavljenja sportom. Pogrešno je razmišljanje da redovna nastava tjelesnog odgoja predstavlja školski sport. Školski sport podrazumijeva sportske aktivnosti koje se provode u školskim sportskim društvima. Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH samo se marginalno (članom 2. i 4) spominje školski i univerzitetski sport. Sigurno je da bi se ovim zakonom morale preciznije definisati obaveze u vezi s formiranjem školskih sportskih društava, provođenjem sportskih takmičenja na nivou Distrikta i formiranjem **Univerzalnih sportskih škola**.

Radi provođenja vannastavnih sportskih aktivnosti učenika treba obavezno osnivati **Školska sportska društva** u osnovnim i srednjim školama bez pravne osobnosti te osnivanje Školskog sportskog saveza na nivou Brčko distrikta BiH. Unutar sportskog školskog društva učenici podijeljeni u sekcije treniraju izabrani sport ili sportove i sudjeluju na školskim sportskim takmičenjima. Ova takmičenja mogu biti na nivou škole, Distrikta, entiteta i države. Posebno

zabrinjava sistem i način treniranja u školskom sportu. Naime, školski sport još uvijek pretežno obuhvata tek djecu koja sudjeluju u sistemu školskih sportskih takmičenja. Ona u najvećem broju treniraju u lokalnim sportskim klubovima van škole, a uključuju se samo u školska sportska takmičenja. Međutim, potrebno je stvoriti uslove da se u treningu sekcija u okviru školskih sportskih društava uključi veći broj djece koja nisu uključena u lokalne sportske klubove i na taj način pozitivno utiče na njihov psihofizički razvoj, te stvaranje navika redovnog bavljenja tjelesnom aktivnošću.

Neophodno je kreirati program Univerzalnih škola sporta koji ne smije biti usmjeren na treniranje sportova i takmičenja, već na podsticanje optimalnog razvoja motoričkih potencijala djece u dobi od 6 do 10 godina. Rad odjeljenja Univerzalne škole sporta sastavni je dio djelovanja školskog sportskog društva. Programe Univerzalnih škola sporta potrebno je podržati i snažno razvijati u budućnosti, jer su oni osnova za kvalitetnu selekciju budućih sportista. Posebno je pitanje da li su ponuđeni školski sadržaji dovoljno atraktivni da privuku i zadrže djecu i imaju li djeca, preopterećena nastavnim programima, dovoljno vremena za sport, te može li se uopće govoriti o sportu u školi u kojoj se radi u dvije smjene?

Nedvojbeno je da u ovakvim uslovima sistem obrazovanja/odgoja, brinući svoje brige, ne može sam preduzeti brigu o sportu. Upravo zato sportske aktivnosti u školama treba organizovati u saradnji sa sportskim klubovima u okruženju koji mogu ustupiti na raspolaganje rekvizite, trenere i animirati djecu atraktivnim programima. Očigledno je uz postojeće školstvo i sadašnje stanje u školama sport ne može svoju bazu stvarati u školama. Međutim, školski sport svojom organizovanošću mora biti baza iz koje će se uz stručan i kvalitetan rad s učenicima nižih razreda, djeca usmjeravati u sportske klubove koji funkcionisaju u Distriktu.

U okviru nadležnih institucija za sport, Odjeljenje za obrazovanje, Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu, Sportskog saveza Brčko distrikta BiH, Udruženja pedagoga tjelesnog odgoja i sporta Brčko distrikta BiH, potrebno je preciznije utvrditi nadležnosti i postupke donošenja i usvajanja programa sportskih aktivnosti i takmičenja učenika kao i njegovo finansijsko praćenje.

4.3.1. Prijedlog mjera

- Nužno je u postojeće zakone o obrazovanju i sportu ugraditi precizne odredbe koje će konkretno odrediti organizacione i finansijske obaveze te međusobnu saradnju na području vannastavnih, vanškolskih i takmičarskih aktivnosti učenika;

- Organizovati rad i uređenje školskih sportskih društava na efikasan način, kako bi okupljala veći broj učenika, postala primjer uspješnih škola i bila temelj sistema školskog i takmičarskog sporta;
- Osnivanje Školskog sportskog saveza na nivou Brčko distrikta BiH;
- Osmisliti i uvesti sistem koji će prepoznati najtalentovanije učenike, usmjeriti ih u određene sportske grane ili pojedini sport, te pratiti i podržavati njihov sportski razvoj. Na taj način školski sport postaje bazom cjelokupnog sistema sporta Brčko distrikta BiH;
- Sportski prostori (objekti) u školama treba da budu maksimalno iskorišteni, kako za učenike tako i za klubove, rekreativce i roditelje u vremenu vannastavnih aktivnosti. Tako se najlakše i najbolje može uspostaviti veza između sporta, sportskih klubova, porodice i škole. Takva praksa je posebno dobro došla u osnovnim školama u užim socijalnim sredinama, gdje su školski objekti jedini u naselju i gdje se ljudi obično međusobno poznaju, gdje treba u interesu svoje djece uspostaviti veze sa školom i lokalnim sportskim klubovima.
- Donošenje podzakonskih akata o organizovanju školskog sporta u Brčko distriktu BiH.

4.4. Sport osoba s invaliditetom i posebnim potrebama

Jedno od mjerila humanosti svakog društva je i odnos prema invalidnim osobama i osoba s posebnim potrebama. Briga o sportistima invalidima jedna je od značajki sportski orijentisanih i civilizacijski naprednih društava. Dakako, pod tim podrazumijevamo brigu o svim kategorijama invalida po uzrastu i spolu, te o svim aspektima sporta i rekreacije osoba s invaliditetom. Na taj način hendikepirane osobe postaju dio zdravog i kompetitivnog svijeta.

Omogućavanje sportske i rekreativne aktivnosti hendikepiranih osoba predstavlja uspješnu revitalizaciju i resocijalizaciju ovih osoba, a sportski rezultat omogućava pojedincu potpuniji i sadržajniji život.

Prema vrsti hendikepa, odnosno invaliditeta ove osobe mogu biti svrstane u nekoliko kategorija i to:

- 1) klubovi osoba s tjelesnim invaliditetom,
- 2) klubovi osoba oštećenog vida,

- 3) klubovi mentalno retardiranih osoba,
- 4) klubovi osoba oštećena sluha.

Sport osoba s invaliditetom zahtjeva specifičnu i relativno skupu opremu, rekvizite, pratioce itd. Zato je finansiranje sporta invalida vezano uz brojne poteškoće koje sigurno mnogo lakše uspijevaju prevladati ekonomski jake države. Međutim, i pored brojnih problema organizacione i finansijske prirode sportisti s invaliditetom naše zemlje postižu vrhunske sportske rezultate i možemo slobodno konstatovati da je to najkvalitetnija kategorija sportista u BiH.

4.4.1. Prijedlog mjera

- Uključiti što veći broj hendikepiranih osoba u različite sportsko-rekreativne aktivnosti te na taj način upotpuniti i oplemeniti život što većeg broja hendikepiranih osoba;
- Podržati formiranje sportskih klubova i rekreativnih udruženja i omogućiti im uključivanje u regularne sisteme takmičenja;
- Osposobljavati i stručno usavršavati trenere s posebnom specijalizacijom za rad sa hendikepiranim osobama.

4.5. Aktivnost žena u području sporta i sportske rekreacije

Od prvih modernih Olimpijskih igara 1896. godine, kada žene nisu imale pristup sportskim terenima, učinjen je značajan pozitivan pomak u njihovom uključivanju u sport i sportsku rekreaciju. Taj trend se posebno uočava u posljednjih 30 godina kada je pod uticajem Olimpijskog pokreta i zajedničkih mjera Međunarodnog olimpijskog odbora, međunarodnih sportskih federacija i Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), zastupljenost žena u sportu i sportskoj rekreaciji znatno povećan. Taj trend porasta naročito se odražava u razvijenim zemljama s izgrađenom kulturom življenja, mada je posljednjih godina uočljiv takav pomak i u slabije razvijenim zemljama te posebno u onim zemljama s vjerskim i kulturnim barijerama.

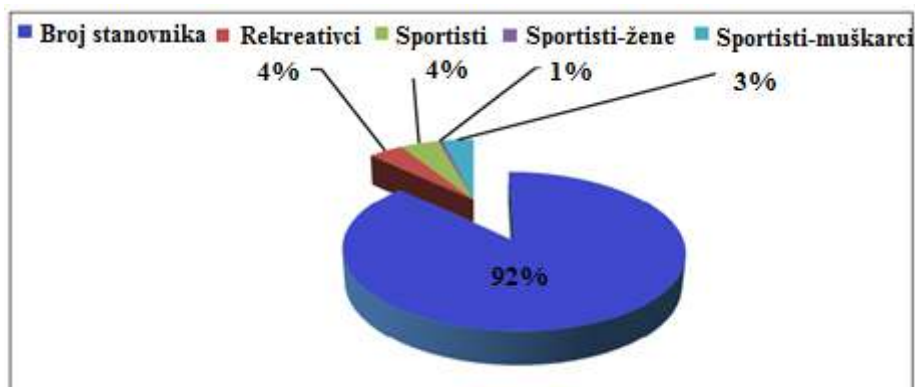
Sport i sportska rekreacija imaju u današnje vrijeme vrlo značajnu društvenu ulogu kod oba spola. Područje sporta je pravo mjesto gdje se može iskazati ravnopravnost spolova, što je jedan od ciljeva Evropske unije i službeno osnažen Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine.

Činjenica je da optimalno planirano i organizovano tjelesno vježbanje pozitivno djeluje na zdravstvenu, motoričko-funkcionalnu sposobnost, morfološku strukturu, voljno-moralnu i intelektualno-radnu sposobnost podjednako kod svakog muškarca i žene. Savremena

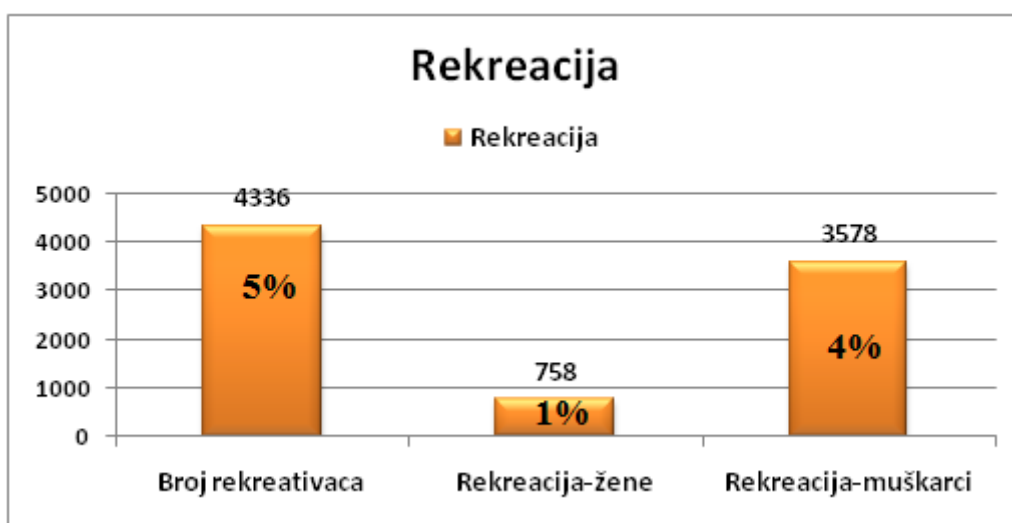
Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

istraživanja pokazuju da tjelesno vježbanje pozitivno djeluje u prevenciji i liječenju nekih bolesti tipičnih za žensku populaciju. Prema rezultatima studije istraživača iz *Birgham and women's hospital* u Bostonu, utvrđeno je da tjelesno vježbanje može znatno povećati izgled za preživljavanje raka dojke, a u dvogodišnjem istraživanju kanadskih naučnika s *University of British Kolumbija* utvrđeno je da djevojčice koje se bave tjelesnim vježbanjem dobijaju na koštanjoj masi i tako smanjuju izgled za pojavu osteoporoze i osteopenije u starijoj dobi.

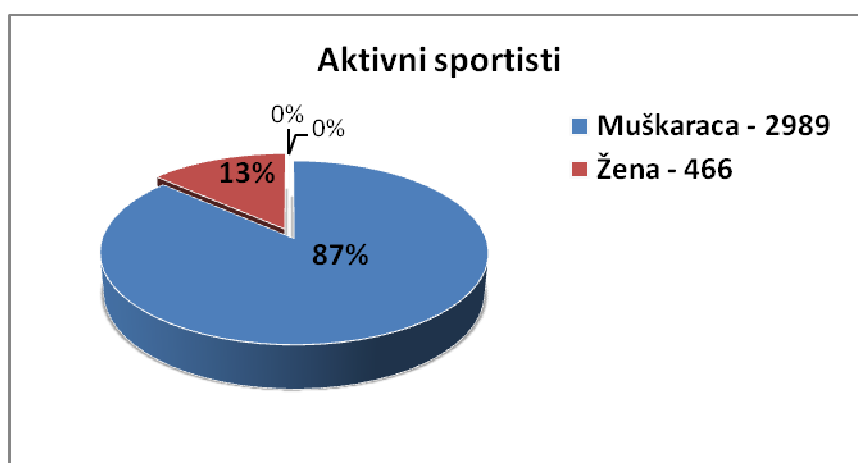
Neupitno je da je tjelesno vježbanje ženske populacije potrebno i poželjno, međutim, podaci u svijetu a posebno kod nas govore o još uvijek nedovoljnoj uključenosti žena u sportske aktivnosti u odnosu na mušku populaciju. Smatra se da je manja zastupljenost žena i biološki uslovljena, jer su sklonosti u ponašanju muškaraca jače izražene u elementima kao što su borbenost, rivalstvo, agresija, a koje su posebno povezane sa sportskim takmičenjima. Mnoga istraživanja i tumačenja socijalnih antropologa ipak se svode na jednu konstataciju, a to je da je biološka razlika kod muškaraca i žena relevantna samo kod razmnožavanja, a sve ostale osobine kod muškaraca i žena konstruiralo je društvo i kultura. Prema posljednjem popisu stanovništva u Brčko distriktu iz 2011. godine (Demografija u Brčko distriktu BiH 2007–2011. godina – Agencija za statistiku ekspozitura Brčko), ima 75.625 stanovnika od čega 37.845 žena i 37.780 muškaraca. Ukupno aktivnih u sportskim organizacijama Brčko distrikta BiH, prema podacima iz 2019. godine (podaci dobijeni na osnovu anketiranja sportskih organizacija) je 3.585 osoba, što je od ukupnog broja stanovnika u postocima 4%, od čega 3% muškaraca i 1% žena.

Ukupno aktivnih i pasivnih rekreativaca u organizacijama Brčko distrikta BiH je 4.436, što je od ukupnog broja stanovnika (75.625) u postocima 5% (4.436) od čega 3,5% (3.478) muškaraca i 1,5% (958) žena.

Od ukupno 3.455 aktivnih osoba u sportskim organizacijama muškaraca je 2.989 ili 87% i žena 466 ili 13%.

Dobijeni podaci nam govore da je uključenost žena u području sporta i sportske rekreacije na području Brčko distrikta BiH vrlo niska i da je potrebno hitno poduzeti određene mjere s ciljem prevazilaženja ovog problema.

4.5.1. Prijedlog mjera

Uprkos tome što je u proteklom periodu napravljen pomak u uključivanju žena u sportske aktivnosti, ne možemo nikako biti zadovoljni brojem uključene ženske populacije u sportu i sportskoj rekreaciji kao aktivnih sudionika u tjelesnom vježbanju, isto tako ni kao žena

sportskih radnika i funkcionera u sportskim organizacijama. Zbog toga treba istaći nekoliko strateških ciljeva koje treba realizovati u narednom periodu:

- Uložiti maksimalne napore da se prisutnost žena približi muškoj populaciji;
- Osmisliti programe i projekte koji doprinose u savladavanje kulturoloških, vjerskih i bioloških barijera koje otežavaju ženama redovno i primjereno tjelesno vježbanje;
- Organizovati dane usmjerenih sportskih aktivnosti samo za žene;
- Uključiti više žena u sve strukture i organe upravljanja u sportu i sportskoj rekreaciji;
- Osnovati povjerenstvo pri Sportskom savezu Brčko distrikta BiH za brigu o ženama u sportu i sportskoj rekreaciji.

4.6. Sportska rekreacija – „sport za sve“

Sportska rekreacija kao i svaki drugi oblik društveno organizovanog življenja ide u korak sa ljudskim potrebama, mijenjajući svoj prvobitni zadatak, kojem je svrha bila sportska aktivnost i razonoda, u postupke i aktivnosti koje će ciljano doprinijeti mijenjanju stila života i poboljšanju kvaliteta života.

Savremena nauka je već poodavno dokazala da sportsko rekreativne aktivnosti, kao vid smišljenog oblikovanja slobodnog vremena, pozitivno utiču na čovjekovo zdravlje i njegovo očuvanje, na socijalizaciju i resocijalizaciju, na tjelesni i psihički status čovjeka, čineći svakodnevni život zdravijim, sadržajnijim i kvalitetnijim.

Sve razvijene zemlje Evrope (kuda pretpostavljamo želimo i mi) ulažu značajna sredstva u razvoj sportsko-rekreativnih objekata koji pružaju mogućnosti za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena svojih građana.

Danas, kada se odnos prema sportskoj rekreaciji ponovo mijenja treba pronaći načine i modalitete za njeno oživljavanje i koristiti pritom sva pozitivna iskustva iz prethodnog perioda iz zemalja gdje je sportska rekreacija razvijena na visokom nivou. Do 1991. godine u gradovima i mjesnim zajednicama su bila organizovana društva za tjelesno vježbanje i rekreaciju (DTV) u kojima su se okupljali građani svih uzrasta i oba spola. Veće radne organizacije također su imale svoja društva sportske rekreacije, a neke su imale i profesionalne voditelje u redovnom radnom odnosu. Permanentno su se organizovale radničke sportske igre (RSI), koje su okupljale veliki broj radnika. Osnovne sportske grane su bile mali fudbal, odbojka, kuglanje, stolni tenis, šah, pikado itd.

Za bavljenje sportskom rekreacijom potrebno je humano planiranje prostora i objekata u okviru urbanističkih planova i projekata koje će u prvi plan staviti čovjeka i njegove potrebe.

Svaki grad bi trebao imati centar za sportsku rekreaciju sa programom rada. Neophodno je što prije osnovati društvo za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ koje će provoditi aktivnosti i programe za potrebe osoba oba spola i različite životne dobi. Prema dostupnim podacima rekreativnim aktivnostima na područjima Brčko distrikta BiH se bavi 4436, što je od ukupnog broja stanovnika (75.625) u postocima 5% (4.436) od čega 3,5% (3.478) muškaraca i 1,5% (958) žena.

U usporedbi sa razvijenim evropskim zemljama u kojima je u aktivnostima „Sporta za sve“ uključeno od 30% do 70% građana, ovi podaci su poražavajući. Sasvim je sigurno da postojeći objekti ne zadovoljavaju potrebe građana Brčko distrikta BiH ni prostorno ni svojom raznovrsnošću i kvalitetom (komforom). Stoga valja osmisliti revitalizaciju postojećih objekata radi rekreacije na cijelom području Brčko distrikta BiH, jer potrebe građana višestruko nadmašuju postojeće uslove.

U tu svrhu neophodno je rekonstruirati postojeći bazen u savremeni objekat multifunkcionalnog karaktera s korištenjem i u zimskom periodu. Dalje, prići postavljanju tartan staze na Gradskom stadionu kako bi se omogućilo građanima da koriste ovu stazu u većem dijelu godine. U programu javnih potreba sporta Brčko distrikta BiH osiguran je novac samo za nužne aktivnosti koje će služiti tek podsticanju sportske rekreacije. Npr. prema podacima za te su namjene iz programa javnih potreba sporta finansiranim na osnovu Javnog poziva 2019. godine izdvojena sredstva u iznosu od 1.010.399,93 KM (0,44%) od ukupnih finansijskih sredstava budžeta Brčko distrikta BiH za 2019. godinu. Na ova izdvajanja treba dodati i amandmane poslanika prema sportskim kolektivima. U zemljama Evropske unije izdvajanja za sport u odnosu na ukupni budžet iznose 4–7%.

U preduzećima je sportska rekreacija nestala iz programa finansiranja. Stoga nije čudo što su se aktivnosti u sportskoj rekreaciji svele na mali broj sudionika.

Želimo li razvoj sportske rekreacije „Sport za sve“ u Brčko distriktu BiH, potrebno je promijeniti odnos prema njoj te osigurati stabilne izvore finansiranja sportskih objekata i programa. Osim toga, službe društvenog standarda i sindikati bi trebali podsticati razvoj sportske rekreacije u preduzećima. Time bi se postiglo da sportska rekreacija bude dostupna svakom građaninu, nezavisno od njegovog imovinskog statusa. Programom javnih potreba sporta stvaraju se samo osnovni uslovi i podstiče da rekreacija postane osobna potreba svakog građanina.

4.6.1. Prijedlog mjera

Radi podsticanja, unapređenja i razvoja sportske rekreacije u Brčko distriktu BiH, valjalo bi pokrenuti aktivnosti kao naprimjer:

- Osnovati povjerenstvo pri Sportskom savezu Brčko distrikta za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ Brčko distrikta BiH;
- Programe i projekte u oblasti „Sport za sve“ realizovati gdje god postoje sportski objekti;
- Programe i projekte u oblasti „Sport za sve“ implementirati u radu s predškolskom djecom kroz obuku djece u vrtićima za takmičenje „Olimpijski festival dječjih vrtića“, u radu sa školskom djecom i organizaciji „Olimpijade mladih“, organizovati radničke sportske igre u preduzećima, sportske aktivnosti u okviru manifestacije „Savski cvijet“, organizacija Vidovdanske trke, provoditi aktivnosti poput „Pješaćenjem do zdravlja“, aktivnosti na vodi, biciklijade, rošulijade, javnog aerobik dana na Gradskom stadionu i slično;
- Rekonstruirati i sadržajno osmisliti objekte kako bi bili dostupni svim građanima;
- Educirati i angažovati potreban broj stručnih kadrova za realizaciju sportsko-rekreativnih programa.

4.7. Stručni kadrovi u sportu

Kad govorimo o kadrovima u sportu, odnosno o stručnjacima na kojima počiva cjelokupna koncepcija sporta, moramo imati na umu nekoliko stvari. Kao prvo, kadrovi u sportu su svi oni koji svojom djelatnošću sudjeluju u procesu stvaranja sportista te u svemu onome što se uz to veže.

Osim onih kadrova koji neposredno sudjeluju u radu sa sportistima (treneri), kadrovi u sportu su i sportistima na usluzi sportski liječnici, sportski psiholozi, projektanti sportskih objekata, sportski menadžeri, pravnici, sportski novinari, sudije i dr. Tek dobrim povezivanjem svih navedenih kadrova u cjelini i njihovom međusobnom koordinacijom dobija se kvalitetan sistem sporta kakav je karakterističan za moderne, sportski orijentisane zemlje. Za realizovanje ukupnih programskih ciljeva sporta Brčko distrikta BiH od iznimnog je značaja briga o trenerima.

U kojoj će mjeri treneri uspjeti iskoristiti potencijale svakog sportiste, naći primjerene trenažne sadržaje za svaku dobnu kategoriju, imati senzibiliteta prema svakom sportisti, jednim dijelom zavisi o spoznajnim mogućnostima trenera ali najviše, dakako, od stepena njegovog obrazovanja i stručnosti. Nadalje, je li trener angažovan u stalnom radnom odnosu

ili obavlja taj posao uz neki drugi rad kojim osigurava svoju egzistenciju, i koji u velikoj mjeri utiče na kvalitet njegovog rada.

U svakom slučaju, najbolja opcija za sport je obrazovani stručnjak iz oblasti sporta kojem je trenersko zanimanje profesija. Uz to bi trebalo u kontekstu cjelokupnog sporta Brčko distrikta BiH izraditi sistem praćenja i valorizacije trenerskog rada.

Članom 21. Zakona o sportu Brčko distrikta BiH predviđena je i mogućnost zasnivanja radnog odnosa pravnih lica u sportu sa stručnim radnicima, sportistima i administrativnim osobljem. Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu kroz program javnih potreba prati aktivnosti sportskih udruženja vezano za stručna lica. Imajući u vidu broj aktivnih sportista, sportista u procesu obuke, rekreativaca, sporta hendikepiranih osoba, zabrinjava podatak o broju trenera profesionalaca.

Dosadašnja praksa pokazuje da je trener profesionalac ključni faktor u postizanju sportskih rezultata u razvoju pojedinog sporta. Anketom koja je provedena u klubovima Brčko distrikta BiH ustanovljeno je da je 186 trenera honorarno angažovano u sportskim klubovima.

Također, dosadašnja praksa pokazuje da klubovi kod kojih se stručni rad svodi na honorarni angažman trenera vrlo rijetko postižu vrhunske rezultate, a što je još mnogo važnije nikad ne uspijevaju zadržati talentiranog sportista duže vrijeme u klubu. Dijelom se to može objasniti zakonitostima tehnologije stvaranja kvalitetnih rezultata. Naime, u većini sportova potreban je jedan do dva olimpijska ciklusa provoditi u ozbiljnom trenažnom radu kako bi se stvorile temeljne pretpostavke za nastup na nekom velikom međunarodnom takmičenju.

Klub bez trenera profesionalca teško može naći osobu koja će sa sportistom ili selekcijom sportista provoditi svakodnevno 4 ili više sati, obavljati kvalitetne pripreme, nastupiti na svim takmičenjima i tako 7 ili 8 godina. U prilog tome ide i činjenica da se proces stvaranja sportista odvija i van sportskih terena i sportskih borilišta. Cjelokupna briga o sportistima i svim aspektima njihova života često je odlučujuća karika u stvaranju vrhunskog sportiste. Međutim, ono što treba posebno da zabrine sve sportske klubove i institucije koje se bave sportom je struktura stručnog kadra u Brčko distriktu BiH. Broj trenera i njihova stručna osposobljenost se vidi u prezentovanom pregledu.

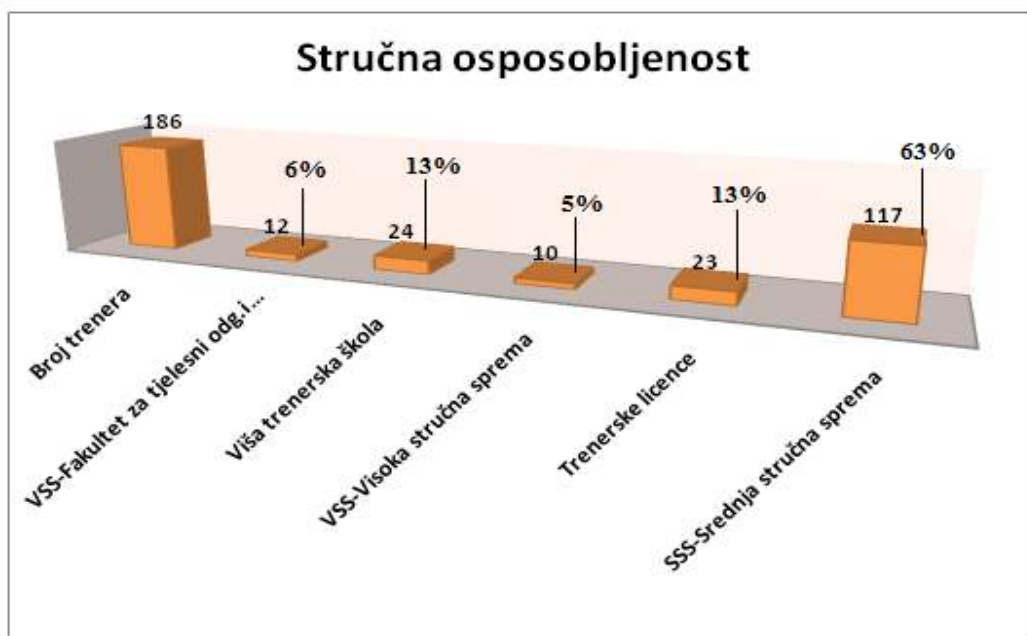
Ukupan broj trenera – 186

- VSS – Fakultet za tjelesni odgoj i sport – 12 trenera
- Viša trenerska škola – 24 trenera
- VSS – visoka stručna sprema – 10 trenera
- Trenerske licence – 23 trenera i

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- SSS – srednja stručna sprema – 117 trenera

U realizaciju trenažnog procesa procjenjuje se da je uključeno oko 186 trenera. Stručna osposobljenost trenera pokazuje mali broj stručno osposobljenog kadra za pojedine sportske grane. Velik je broj volontera koji izvode trenažne procese s mlađim uzrasnim kategorijama.

Odgovarajuću stručnu spremu u skladu sa Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (a to je završen fakultet za tjelesni odgoj i sport, višu ili visoku trenersku školu) ima samo 36 trenera. Najveći broj trenera koji rade u praksi je sa srednjim obrazovanjem i neodgovarajućom stručnom spremom.

Jedan od vrlo važnih zadataka u narednom periodu je popravljjanje strukture stručnog kadra kroz omogućavanje stjecanja odgovarajućih kvalifikacija u određenom vremenskom periodu na visokoškolskim institucijama koje educiraju trenere u sportu.

Sigurno je da se i sistem kontrole, praćenja i valorizacije rezultata sportista teško može primijeniti kod trenera koji su honorarno angažovani u nekom klubu. Interdisciplinarnost sporta nameće potrebu angažovanja stručnjaka različitih profesionalnosti s ciljem stvaranja sportista i vrhunskog rezultata u klubovima. Povećani fiziološki, emotivni i psihološki naponi kao imperativ postavljaju angažovanje strogo specijalizovanih stručnjaka kao što su liječnici, psiholozi, nutricionisti, fizioterapeuti, kondicioni treneri i sl.

4.7.1. Nadzor nad stručnim radom

Osnovni cilj stručnog nadzora jeste unapređenje stručnog rada u sportu. Stručni nadzor u sportu je sistematsko praćenje stručnog kadra pravnih i fizičkih lica koja obavljaju sportsku djelatnost. Samo kvalitetan sportista u rukama kvalitetnog stručnjaka može postići vrhunski sportski rezultat. Nadzor omogućuje valorizaciju rada trenera povećanje njegove motivacije za rad, što se itekako odražava na sam kvalitet rada sa sportistima.

Realizacija programskih ciljeva sporta Brčko distrikta BiH zasniva se uveliko na radu sportskih trenera, tako da je briga o njima izuzetno važna. Animiranje djece za uključivanje u sport, kvalitetan stručni rad s njima, postizanje optimalnih sportskih dostignuća tokom bavljenja sportom, te koliko će se djece baviti sportom uveliko zavisi od onih koji ih neposredno vode, a to su treneri. Koliko će treneri iskoristiti potencijale svakog sportiste, pronaći primjerene sadržaje za sve dobne kategorije i imati senzibiliteta prema svakom sportisti, naročito zavisi od spoznajnih karakteristika trenera, ali najviše, dakako, o stepenu njegovog obrazovanja i stručnosti.

Stručni rad trenera, iako ima višestruku ulogu, valoriziran je kroz kvalitetne pokazatelje obavljenih poslova i zadataka te pokazatelje uspješnosti u takmičarskoj aktivnosti. Praćenje sistematskog i stručnog ostvarenja planova i programa, organizovanje i izvođenje treninga i ostalih oblika odgojno-obrazovnog rada s djecom i omladinom u sportu te valoriziranje toga rada radi održavanja i povećanja kvaliteta sportskih dostignuća sa svim dobnim kategorijama sportista još nije uspostavljeno, što znači da nema operativnih mogućnosti za promptno reagovanje kako bi se uklonile subjektivne prepreke i postigao bolji kvalitet stručnog rada.

Potreba nadzora stručnog rada profesionalno i honorarno angažovanih trenera kroz program javnih potreba sporta Brčko distrikta BiH vrlo je značajna i logična.

Zato se operacijalizacijom Strategije razvoja sporta Brčko distrikta BiH 2023–2028. godine predviđa uspostava vrednovanja i nadzora stručnog rada trenera.

4.7.2. Prijedlog mjera

- Osmisliti i implementirati sistem kontrole kvaliteta rada trenera i ostalih stručnih kadrova sportu kroz uspostavu mehanizama evaluacije, kontrole i nagrađivanja njihova stručnog rada;
- Osmisliti i implementirati sistem kontrole rada trenera na terenu;
- Sportskim klubovima dati određeni rok za angažovanje trenera u skladu sa Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (maksimalno jedna godina);
- Podsticati i stipendirati kontinuirani proces profesionalizacije trenera te osigurati visoku zastupljenost kadrova sa visokim stručnim kvalifikacijama koje obavljaju trenerske poslove u sportskim klubovima;

- Osnovati Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH, koji će u djelokrugu rada imati nadzor i kontrolu nad stručnim radom u sportskim klubovima Brčko distrikta BiH.

4.8. Finansiranje sporta u Brčko distriktu BiH

Strategijom razvoja sporta određuju se materijalno-finansijski uslovi za obavljanje sportske djelatnosti. Finansiranje sporta je u svim sportskim sistemima najvažniji razvojni resurs.

Brčko distrikt BiH utvrđuje javne interese u sportu i za njihovo ostvarivanje osigurava finansijska sredstva iz budžeta Distrikta u skladu sa Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH i Zakonom o budžetu Brčko distrikta BiH. Pri utvrđivanju javnih interesa polazi se od potreba i mogućnosti društva i postignuća u sportu.

Zemlje u tranzicijskoj fazi razvoja nisu još uvijek osigurale jednak način poreznih olakšica za sportske organizacije kao što je to slučaj u ostalim evropskim državama. U BiH još uvijek nije na povoljan način riješeno pitanje poreznih olakšica za ulaganje u sportu. U tom smislu sport ima velike rezerve. Sponzorstva su najčešće uključena u vrhunski i popularni sport. Finansiranje sporta definisano je Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH. (Članom 41. i zakonom o udruženjima i fondacijama), spomenutog zakona sredstva za finansiranje sportskih aktivnosti ostvaruju se:

- od članarina;
- iz budžetskih sredstava Distrikta;
- iz donacija i sponzorstva pravnih i fizičkih lica;
- iz prihoda od zakupnina;
- od igara na sreću;
- iz drugih prihoda.

Sredstva iz budžeta Brčko distrikta BiH osiguravaju neophodno finansiranje odnosno sufinansiranje i pomoć sportskim organizacijama.

Obavljanje sportske djelatnosti kao izvor prihoda češći je kod upravljača objektima nego kod sportskih društava. Budžetska sredstva Brčko distrikta BiH osnova su za finansiranje odnosno sufinansiranje sporta, a ona se raspoređuju *Javnim pozivom* koji objavljuje Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu.

Kao javni interes (potrebe) u sportu za koji se sredstva osiguravaju iz budžeta Brčko distrikta BiH definisane su sljedeće namjene:

- Razvijanju svijesti građana o sportu i vrijednostima sporta;
- Provođenje sportskih aktivnosti djece, omladine i studenata;
- Podsticanje, afirmacija amaterskog i vrhunskog sporta i njegovih vrijednosti;
- Djelovanje sportskih udruga, klubova i saveza;
- Podsticanje sistemskog i organizovanog bavljenja sportom i sportskom rekreacijom u slobodnom vremenu;
- Sportske i rekreativne aktivnosti osoba s invaliditetom i hendikepom;
- Očuvanje zdravlja kao osnove ljudske aktivnosti i očuvanje radne produktivnosti;
- Sportske pripreme, domaća i međunarodna takmičenja i posebna zdravstvena zaštita sportista;
- Sistemskom stvaranju uslova za ostvarivanje amaterskog i vrhunskog sportskog rezultata;
- Zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu;
- Planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih objekata;
- Provođenje i finansiranje naučnih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta.

Analiza izdvajanja sredstava iz budžeta Brčko distrikta BiH nedvojbeno pokazuje da je visina izdvojenih sredstava **od 0,44%** za sportsku djelatnost nedovoljna i da bi trebalo insistirati da se budžetom predvidi stopa od **3%**, što predstavlja minimalnu stopu izdvajanja za sport u razvijenim zemljama. Ova stopa se u razvijenim zemljama kreće u iznosu **od 3% do 7%** bruto dohotka.

Sport nije potrošnja već investicija. Sport je djelatnost koja ima svoje zakonitosti i sportski rezultat nije slučajnost već plod kontinuiteta i značajnih ulaganja. Za taj kontinuitet potreban je stalan i siguran izvor finansiranja i za to razvoj sporta ne smije biti rezultat ličnog afirmiteta, već rezultat izdvajanja finansijskih sredstava koja mogu zadovoljiti makar osnovne potrebe i zahtjeve sportske djelatnosti.

4.8.1. Finansiranje infrastrukture

U sadašnjoj privrednoj situaciji glavni izvor sredstava za gradnju i rekonstrukciju sportskih objekata je budžet Brčko distrikta BiH. Prilikom raspodjele tih sredstava treba uvažavati mišljenje organizovanog sporta putem Sportskog saveza Brčko distrikta BiH, koji mora razraditi kriterije za prioritete zavisno od razvijenosti određenog sporta i interesa stanovništva za bavljenje sportom i rekreacijom. Npr. u periodu za 2016. godinu za gradnju i rekonstrukciju sportskih objekata iz budžeta Brčko distrikta BiH izdvojeno je 377.257,21 KM.

Naročito treba voditi brigu o sistemskom održavanju postojećih sportskih objekata u vlasništvu Brčko distrikta BiH i da se taj trošak ne prebacuje na teret sportskih programa. Sredstva za investiciono održavanje i izgradnju sportskih objekata moraju biti posebna sredstva, a ne sredstva javnih potreba u sportu.

S obzirom na sve veći interes privatnog kapitala za ulaganje u sportske objekte, treba osmisлити sustav izgradnje i rekonstrukcije sportskih objekata kroz javno-privatno partnerstvo.

4.8.2. Finansiranje vrhunskog i amaterskog sporta

Sadašnja realnost finansiranja vrhunskog i amaterskog sporta riješeno je iz više izvora.

Najznačajniji dio se odnosi na budžetsko finansiranje kroz programe i projekte od javnog interesa (javni poziv), a drugi dio se odnosi na finansiranje putem donacija i sponzorstva. Kako je budžetski dio finansiranja najznačajniji, gledano u ukupnosti svih sportova neophodno je razgraničiti amaterski, vrhunski i profesionalni sport.

Pri tome profesionalni sport ne može biti predmet budžetskog finansiranja. Vrhunskom i amaterskom sportu treba osigurati optimalne uslove, ali ga treba tačno definisati jer sportski kolektivi koji ne spadaju u ovu kategoriju ne mogu očekivati značajna finansijska sredstva za svoj nizak kvalitet.

Stoga je nužno uvesti veću finansijsku disciplinu koja će garantovati da se iz sredstava budžeta finansiraju samo aktivnosti od javnog interesa u sportu. Za sve ostale potrebe sport mora tražiti druge izvore finansiranja.

Uz to potrebno je uvesti i preduzetništvo u sportu i to mijenjanjem zakonskih okvira, ali i filozofije prevaziđenog načina razmišljanja da je lakše ako sport donosi profit.

U savremenom svijetu sport je veliki biznis, to je djelatnost na kojoj se preduzetništvom mogu ostvariti uspješni i veliki poslovni poduhvati. Ako sticanje profita kao rezultat preduzetničkog projekta doprinosi razvoju sporta, širenje njegove baze i materijalne osnove potrebno ga je stimulisati.

4.8.3. Prijedlog mjera

Sa sadašnjim izdvajanjem **od 0,44%** iz budžetskih sredstava, koliko je namijenjeno za programe/projekte javnih potreba sporta, ne možemo biti zadovoljni. Bez obzira na ekonomsku situaciju i recesiju (recesija uključuje pad industrijske proizvodnje, zaposlenosti, realnih ličnih dohodaka i trgovine) neophodno je naći mogućnosti za sufinansiranje s postotkom od najmanje 3% od ukupnog budžeta Brčko distrikta BiH, što predstavlja minimalnu stopu finansiranja po evropskim standardima.

Nastavi li se ovakav trend finansiranja ove višestruko važne društvene djelatnosti (po evropskim standardima), sport će imati temeljne uslove za razvoj, neće biti osuđen na stagnaciju, a u neki segmentima moguće i razvoju.

U tom smislu potrebno je:

- Za realizaciju programa i projekata od javnog interesa, amaterskog i vrhunskog sporta Brčko distrikta BiH, nastojati osigurati izdvajanja od 3% od ukupnog budžeta;
- Potrebno je insistirati na tome da se u sportsku djelatnost usmjeri i dio sredstava namijenjen prevenciji neprihvatljivih ponašanja i sprečavanja ovisnosti u dijelu koji se odnosi sport;
- Također treba insistirati da se dio sredstava namijenjen prevenciji u zdravstvu usmjeri prema sportu koji ima itekako značajnu ulogu u prevenciji i rehabilitaciji;
- Dodijeljena sredstva za realizaciju programa i projekata od javnog interesa nadzirati kroz sve faze njegove realizacije.

S obzirom na dosadašnja dostignuća amaterski i vrhunski sport ima puno pravo predložiti novi sistem poreznih olakšica za sportiste amatere, amaterske sportske radnike i sportska udruženja. S tim u vezi potrebno je:

- omogućiti olakšice u korist sporta iz poreza na dohodak i dobit (zakonski regulisati);
- osloboditi poreza sredstva namijenjena sportu kao donacija i pomoć;
- dio dobiti od igara na sreću i drugih nagradnih igara odvojiti i za lokalni nivo;
- animirati ekonomske brendove na nivou Brčko distrikta BiH za aktivnije sudjelovanje i pomoć sportu Brčko distrikta BiH.

4.9. Sportski savez Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (članom 17. stav 1) predviđeno je osnivanje Sportskog saveza Brčko distrikta BiH. Istim članom (stav 3) utvrđeno je da se na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine može osnovati samo jedan Sportski savez.

Sportski savez Brčko distrikta BiH je najviše nevladino sportsko tijelo u koje se udružuju granski sportski savezi i klubovi koji se nisu udružili u granske sportske saveze ili nemaju takve saveze. Sportski savez je neprofitna organizacija čije je ustrojstvo i djelovanje u skladu s članom 17. Zakona o sportu Brčko distrikta BiH, Zakonom o udruženjima i Olimpijskom poveljom.

Sportski savez Brčko distrikta BiH djeluje na cijelom području Brčko distrikta BiH, a predstavljaju ga predsjednik i sekretar saveza. Djelatnost i ciljevi su mnogobrojni i definisani su dijelom (članom 17. stav 4) Zakona o sportu Brčko distrikta BiH.

- Podstiče i promovise raznovrsne sportske aktivnosti u Brčko distriktu BiH;
- Promovise amaterski i vrhunski sport kod djece i omladine;
- Usklađuje aktivnosti svojih članica;
- Stvara uslove za unapređenje sporta djece i omladine, sportske rekreacije, ostvarenja vrhunskih sportskih dometa te povećanje sudionika u sportskoj djelatnosti;
- Objedinjuje i usklađuje programe i projekte od javnog interesa za amaterski i vrhunski sport davanjem uputa i prijedloga za izradu programa i projekata od javnog interesa u amaterskom i vrhunskom sportu i brine o njihovom ostvarivanju;
- Brine o ostvarivanju programa i projekata javnog interesa u amaterskom i vrhunskom sportu i namjenskom trošenju sredstava za područja tog programa i projekta;
- Brine o vrhunskim sportistima, sudjeluje u stvaranju uslova za bolju pripremu vrhunskih sportista za nastupe na domaćim i međunarodnim takmičenjima;
- Brine o unapređenju stručnog rada i osposobljavanju stručnih kadrova;
- Brine o zdravstvenoj zaštiti registrovanih sportista;
- Sudjeluje u organizovanju sportskih priredbi od značaja za Brčko distrikt BiH;
- Daje mišljenje na nacrt strategije razvoja sporta u Brčko distriktu BiH, i o drugim pitanjima.

4.10. Stanje sportske infrastrukture

Prostor i objekti namijenjeni sportu djece i omladine, te amaterskom, vrhunskom i profesionalnom sportu, sportskoj rekreaciji, aktivnom odmoru i igri važan su segment urbane infrastrukture te nosilac dinamike i kvaliteta života u Brčko distriktu BiH.

Osnovni uslov za provođenje aktivnosti iz oblasti sporta je postojanje dovoljnog broja sportskih objekata, odnosno kvalitetna sportska infrastruktura. Sportski objekat u tehničko-arhitektonskom smislu podrazumijeva sve prostore i površine otvorenog ili zatvorenog građevinskog oblika, namijenjene provođenju različitih aktivnosti: treniranja, prostorije, gledalište i drugo. Sa šireg aspekta promatrano, sportski objekti su resursi proizvodnje sportskih, rekreativnih, zabavnih programa koji obuhvataju sve prostore, građevine, zalihe i opremu. Sportski objekti mogu da budu projektovani i izgrađeni za posebne namjene kao što su bazeni za plivanje ili projektovani za samostalnu usmjerenu ili spontanu aktivnost kao što su parkovi, ili samo prirodni resursi pristupačni većini ljudi. Mogu biti projektovani i izgrađeni kao višenamjenski kompleksi s raznovrsnom opremom i instalacijama kao što su sportske dvorane, stadioni, rekreativni centri, školski objekti za tjelesni odgoj/fizičko obrazovanje.

S ciljem sportskog razvoja i stvaranja brenda da je Brčko distrikt BiH sportska i turistička sredina nije važan samo dovoljan broj infrastrukturnih objekata, već i da ti objekti

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

zadovoljavaju propisane uslove i kriterije (dimenzije, sigurnost, sanitarno higijenske uslove, komfor...).

Sportski objekti predstavljaju značajnu društvenu vrijednost i kao takvi su od posebnog interesa.

Sama procjena – analiza stanja sportske infrastrukture treba da se zasniva na:

- Objektivnom prikazu postojećeg stanja i cjelovitom pregledu fonda sportskih objekata i rasprostranjenosti istih na području Brčko distrikta BiH;
- Utvrđivanju potreba i zahtijeva i širokog broja korisnika (putem anketa);
- Sagledavanjem nedostatka sadašnje prakse finansiranja, upravljanja i korištenja sportskih objekata.

Prilikom rješavanja problema sportskih objekata, kao najvažnija činjenica nameće se pitanje: planiranja, evidencije, održavanja, izgradnje, upravljanja i korištenja.

Planiranje izgradnje sportskih objekata mora da odgovara zahtjevima razvoja sporta, usklađenog s planovima razvoja i izgradnje šire društvene zajednice. Sportska udruženja bi trebala da podstiču i predlažu izgradnju sportskih objekata i sugerišu na prioritete.

Planovi izgradnje bi trebalo da budu sačinjeni uz konsultacije s kompetentnim stručnjacima (arhitektima, inženjerima, dizajnerima, ljekarima, sportskim organizacijama i drugim).

Jedinstvenom evidencijom sportskih objekata neophodno je doći do podataka o zadovoljenju potreba sporta za objektima, kao i neophodnosti i svrsishodnosti izgradnje novih prostornih sadržaja.

Demografska slika i tradicionalni sportovi u Brčko distriktu BiH su pokazatelji i budućih ulaganja u sportsku infrastrukturu. Upravljanje, održavanje i korištenje sportskih objekata je veoma važan segment u sportu i to pitanje je neophodno riješiti u najkraćem mogućem roku.

Kategorizacija sportskih objekata je od izuzetnog značaja kada je u pitanju izrada strategije. Prilikom kategorizacije sportskih objekata važno je da se striktno definišaju sljedeće kategorije:

- Kapitalni objekti od interesa za lokalnu zajednicu;
- Kapitalni objekti od interesa za razvoj vrhunskog i kvalitetnog sporta;
- Objekti od interesa za razvoj određenog sporta ili grupe sportova;
- Objekti od interesa za klubove i
- Objekti od interesa za rekreativne aktivnosti.

U skladu s kategorizacijom objekata došlo bi se do mogućnosti lakšeg rješavanja potreba sportskih organizacija za ispunjenje svojih trenažno-takmičarskih procesa i planova, kao i načina održavanja i finansiranja ovih objekata u skladu s kategorizacijom.

Značaj sportskih objekata s aspekta sportskog odgoja djece i omladine je veoma bitan. Izgradnjom kvalitetnih i dostupnih sportskih sadržaja sklanjamo djecu s ulice i odgajamo u sportskom duhu što je najbolji način u borbi protiv poroka i drugih toksikomanija.

Sportski objekti moraju biti funkcionalni stalno dostupni djeci i omladini.

4.10.1. Sportski objekti na području Brčko distrikta BiH

Sportske objekte na području Brčko distrikta BiH možemo podijeliti u nekoliko kategorija:

- Sportski objekti za predškolski uzrast;
- Sportski objekti za školsku djecu i omladinu;
- Sportski objekti za klubove i rekreaciju.

4.10.2. Sportski objekti za predškolski uzrast

Razna dječija igrališta možemo promatrati kao sportske objekte. Lijepo uređene i rekvizitima dobro snabdjevena dječija igrališta imaju značajnu ulogu u savremenom predškolskom odgoju.

Osim odgoja djeca na ovim igralištima razvijaju svoju motoričke i funkcionalne sposobnosti. Na području Brčko distrikta BiH postoji pet vanjskih objekata koji se nalaze u prostorima predškolskih ustanova.

4.10.3. Sportski objekti za školsku djecu i omladinu

Postoje dvije vrste objekata za školsku djecu i omladinu:

- Sportski objekti u sastavu osnovnih i srednjih škola (sportske dvorane);
- Sportski objekti-otvorene sportske površine.

Većina osnovnih i srednjih škola posjeduje sportske dvorane i otvorene sportske objekte. Na području Brčko distrikta BiH postoji ukupno 18 školskih sportskih dvorana i 16 otvorenih školskih sportskih igrališta...

4.10.4. Sportski objekti za klubove i rekreaciju

U sportske objekte namijenjene klubovima i rekreativcima spadaju sve školske sportske dvorane, dvorana „Partizan“, gradska dvorana na Dubravama, otvorena školska igrališta, gradski stadion, gradski bazen i sva javna otvorena igrališta.

4.10.5. Sportski objekti napravljeni na javnim površinama – otvorene sportske površine

Ovo su objekti koji su napravljeni za korištenje djece i omladine i rekreativaca, a koja su dostupna permanentno jer se nalaze na otvorenim prostorima ili parkovskim površinama.

4.10.6. Sportski objekti koji nedostaju na području Brčko distrikta BiH

Analizirajući stanje i potrebe vezano za sportske objekte na području Brčko distrikta BiH mislimo da su prioriteti u narednom periodu sljedeći:

- Izgradnja gradskog bazena s izgradnjom mobilne kupole s ciljem korištenja istog tokom cijele godine;
- Postavljanje tartan staze na gradskom stadionu s ciljem stvaranja uslova za kvalitetan rad atletskog kluba i rekreacije građana;
- Izgradnja atletskog stadiona za potrebe atletskih klubova i rekreacije sporta za sve;
- Izgradnja moderne tartan podloge, biciklističke staze za rekreaciju, trenažni proces i gradsku šetnicu pored rijeke Save;
- Završetak tribine gradskog stadiona sa svlačionicama i poslovnim prostorima;
- Izgradnja moderne šestostazne kuglane za rad kuglaškog kluba i rekreaciju građana;
- Nastaviti s izgradnjom novih dječjih igrališta kao i vanjskih otvorenih sportskih objekata;
- Izgraditi trenažni i garderobni prostor za rad kajakaškog i ronilačkog kluba;
- Rekonstruirati i adaptirati jednu gradsku dvoranu za potrebe borilačkih sportova;
- Izgraditi projektnu dokumentaciju za gradnju gradske sportske dvorane te pristupiti izgradnji iste.

Članom 39. i 40. Zakona o sportu Brčko distrikta regulisani su samo uslovi koje mora ispunjavati sportski objekat i djelimično način korištenja sportskih objekata. Potrebno je

amandmansi intervenisati i Zakonom o sportu precizirati način raspolaganja i upravljanja za sve sportske objekte.

Raspolaganje podrazumijeva upravljanje, održavanje i korištenje sportskih objekata. Kako je sport živa materija koja permanentno svoje aktivnosti provodi na sportskim objektima, Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu Brčko distrikta BiH treba tražiti optimalna rješenja upravljanja, održavanja i korištenja sportskih objekata ili jednostavno tražiti nove i najjeftinije modele raspolaganja objektima.

Treba razmišljati i o osnivanju **Javne ustanove „Sportski objekti Brčko distrikta BiH“**.

Promjene u društvenom životu, privrednom sistemu i strukturi stanovništva te nova uloga i novi zadatak Brčko distrikta BiH i kao turističke destinacije zahtijeva znatno modernije infrastrukture kompletnog prostora kao i moderniziranje postojeće mreže sportskih objekata i izgradnju novih objekata.

Zato je nužno postojeće starije objekte rekonstruirati i proširiti, odnosno oplemeniti njihove sadržaje u skladu s utvrđenim potrebama te finansijskim i prostornim mogućnostima. Isto tako paralelno pristupiti i planskoj izgradnji novih objekata.

4.10.7. Prijedlog mjera

Osmišljena politika razvoja materijalnog osnova sporta nužno se mora zasnivati na jasno utvrđenim potrebama i planovima razvoja cjelokupne djelatnosti, tako da se predlažu samo one mjere koje će doprinijeti racionalnoj i funkcionalnoj izgradnji objekata, što svakako doprinosi i njihovom optimalnom korištenju i održavanju.

- Pripremiti kratkoročne i dugoročne planove ulaganja u sportsku infrastrukturu na osnovu analiziranog trenutnog stanja i uvrstiti ih u odgovarajuće prostorne planove Brčko distrikta BiH;
- U izgradnji sportskih objekata treba poštovati već utvrđene prioritete i potrebe sporta;
- Sportske resurse koristiti na funkcionalan i planski način;
- Provesti novu kategorizaciju sportskih objekata u Brčko distriktu BiH;
- Ustrojiti elektronsku bazu podataka o sportskoj infrastrukturi;
- Utvrditi normative za korištenje i održavanje sportskih objekata;
- Izgraditi modernu šestostaznu kuglanu za rad kuglaškog kluba i rekreaciju građana;
- Nastaviti s izgradnjom novih dječjih igrališta kao i vanjskih sportskih terena;
- Jednu od postojećih školskih sportskih dvorana rekonstruirati i prilagoditi za treninge gimnastičkog kluba i ritmičko-sportske gimnastike;
- Jednu od postojećih školskih sportskih dvorana rekonstruirati i prilagoditi za treninge borilačkih sportova;

- Pristupiti izradi projektne dokumentacije za gradnju gradske sportske dvorane odgovarajućih dimenzija i pratećih objekata koji zadovoljavaju međunarodne standarde za odigravanje utakmica te izgraditi istu.

Nije sporno da Brčko distrikt BiH ima mrežu raznovrsnih sportskih objekata svih veličina koji su uglavnom dostupni korisnicima za bavljenje sportom i rekreacijom. Sigurno je da mnogi od tih objekata više ne odgovaraju korisnicima ni prostorno, sadržajno a posebno svojom opremljenošću. Dakle, treba pristupiti rekonstrukciji i dogradnji ovih objekata gdje nisu potrebna velika materijalna sredstva da bi se oni učinili komfornim.

U sljedećem periodu bi prioritetno trebalo pristupiti sljedećim rekonstrukcijama i izgradnji:

- Formirati centar za sportsku dijagnostiku u sklopu Zavoda za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH.

S obzirom na sve veći interes privatnog kapitala za ulaganje u izgradnju sportskih objekata, zašto su iskazale zanimanje i određene sportske organizacije, predlaže se da se osmisli sistem izgradnje sportskih objekata kroz javno-privatno partnerstvo (sportski objekti poput natkrivenih plivačkih bazena, fitnessa, kuglaškog centra, moto centra i sl.).

Planska obnova sportske infrastrukture u Brčko distriktu BiH jedini je pravi način da se postigne optimalna iskorištenost objekata i da se troškovi njihove izgradnje i korištenja svedu na pravu mjeru, a oni dobro uklope u gradsku sredinu. Kako se sve to provodi u skladu s razvojem infrastrukture na širem području, to jest na nivou kompletnog prostora Brčko distrikta BiH, rekonstrukcija starih i planiranje izgradnje novih sportskih objekata dobijaju novo značenje i važnost.

4.11. Amaterski sport

4.11.1. Razvojni programi

4.11.1.1. Sportska obuka

Program sportske obuke djece je u funkciji selekcije obavljanja djelatnosti sportskih klubova, kao osnovnih nositelja sporta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Sportska obuka djece bi trebao biti cjelovit program Sportskog saveza Brčko distrikta BiH koji mora biti ugrađen u svaki klub i biti u sponi s osnovnim školama.

Programi uvođenja djece u sport pri osnovnim školama moraju imati podršku djelatnosti osnovnog školstva i djelatnosti sporta. Obje djelatnosti svojim zakonskim i podzakonskim aktima definišu ovu sportsku aktivnost učenika.

4.11.1.1.1. Zadaci i propisi

Zadaci sistema sportske obuke djece ostvaruju se trenažnim planovima i programima rada, metodskim razradama nastavnog trenažnog rada, prostornim uslovima, rekvizitima i opremom, radom stručnog kadra, takmičenjima te valorizacijom i nadzorom nad stručnim radom.

U skladu sa svrhom, ciljevima i zadacima sportske obuke djece, program sportske obuke obuhvata u svakom sportu djecu mlađu od takmičarskih kategorija najmlađih sportista.

Djelatnost sportske obuke djece u Brčko distriktu BiH mora biti uređena kriterijima, odlukama te operativnim planovima i programima sportske obuke za pojedine sportove po klubovima i programom javnih potreba sporta Brčko distrikta BiH.

Sportsku obuku djece prati stalna komisija od pet članova za provođenje kontrole realizacije programa javnih potreba u sportu Brčko distrikta BiH (koju imenuje Sportski savez Brčko distrikta BiH), koji predlažu mjere poboljšanja, ali obavljaju i stručno koordinacione poslove na prijedlog svojih članica.

4.11.1.1.2. Sadržaj

Sadržaj programa djelatnosti sportske obuke čini redovna sedmična obuka u Univerzalnoj sportskoj školi te obuka u početnim i naprednim odjeljenjima usmjerenih sportskih škola, uz dodatni rad s izabranim polaznicima iz naprednih odjeljenja.

Sportska obuka se provodi prema utvrđenim nastavnim planovima i programima. Odjeljenja usmjerene sportske obuke u svim sportovima pod nadzorom su sportskih klubova.

4.11.1.1.3. Univerzalna sportska škola

Program Univerzalne sportske škole namijenjen je djeci od 5-6 do 9 godina starosti, a provodi se dva do tri puta sedmično kroz univerzalnu sportsku aktivnost. Ovakav vid aktivnosti omogućuje djeci višestrani psihosomatski razvoj s posebnim naglaskom na razvoj koordinacionih sposobnosti (kao temeljnih sposobnosti) na koje se nadograđuju ostale motoričke sposobnosti (brzina, snaga, ravnoteža, preciznost, fleksibilnost, izdržljivost) i motoričkog učenja (sticanja novih motoričkih znanja) tokom prilagođavanja na različite sportske forme.

Mnogi misle da će djeca svoju motoriku razviti samu od sebe. Međutim, široki i sveobuhvatni motorički razvoj djeteta moguće je ostvariti jedino kroz prikladne i stručno vođene programe prilagođene pojedinim senzibilnim fazama razvoja djeteta. Pravilnim tjelesnim vježbanjem se upravo u najmlađoj dobi može najviše uticati na pojedine motoričke i funkcionalne sposobnosti, bez obzira što su one genetski već u dobroj mjeri određene.

Univerzalna sportska škola predstavlja prvi kontakt djeteta s organizovanim tjelesnim vježbanjem. Upravo taj početak i prvi dojam „bavljenja“ sportom u mnogo čemu odlučuje o tome hoće li dijete zavoljeti sport, uključiti se u proces sportske pripreme i razvijati svoj potencijal.

Upravo zbog toga program Univerzalnih sportskih škola se mora izvoditi u adekvatnim materijalnim uslovima i stručnim radom koji će djecu motivisati da zavole sport, odnosno tjelesno vježbanje.

Univerzalna sportska škola ima zadatak usmjeravanja i selekcioniranja onih najboljih i najperspektivnijih te ih, ukoliko za to pokažu interes, usmjeriti ka ozbiljnijem bavljenju određenim sportom. Djeca u Univerzalnoj sportskoj školi stiču prva iskustva o tome koliko su spretna, brza i snažna u odnosu na svoje vršnjake, te se upoznaju s osnovnim elementima raznih sportova. Susreću se prvi put s osjećanjem uspjeha ili neuspjeha i frustracijom koju izaziva poraz ili napor vježbanja, te dobijaju priliku pokazati i razvijati svoje sposobnosti. To mora iskoristiti nastavnik te uz pomoć određenih testova i postupaka prepoznati djetetovu nadarenost i predložiti mu uključivanje u specijalizirani sportski program koji se provodi ili kroz usmjerenu sportsku školu ili kroz sportski klub.

Univerzalna sportska škola se provodi u školskim sportskim objektima. Po mogućnosti radi se u grupama od 15 do 20 djece u mješovitim ili odvojenim grupama. Analizom stanja školskih sportskih objekata te broja djece koja pripadaju pojedinim školama, Univerzalna sportska škola bi se mogla provoditi u pet osnovnih škola Brčko distrikta BiH. Djeca iz područnih škola uključivala bi se u program u školama koje provode te programe. U program bi moglo biti uključeno oko 300 djece nižih razreda osnovnih škola.

4.11.1.1.4. Usmjerena sportska škola

Usmjerena sportska škola namijenjena je djeci od 10 do 12 godina, a provodi se tri do četiri puta sedmično po sat vremena. Započinje s uvođenjem djece u izabrani sport, a kasnije i u trenažni proces tog sporta. Treninzi se organizuju u obliku grupnog i individualnog rada. Individualni rad je usmjeren prema pojedincu i razvija pojedine psihomotoričke sposobnosti.

Grupni rad organizuje se sa svim polaznicima, a utiče na razvoj rada u grupi, načela pomaganja i ulaganja zajedničkih napora za postizanje postavljenog cilja. Izbor sporta u pravilu je usko vezan uz školski sportski objekat u kojem će se odvijati program usmjerene sportske škole. Zavisno od veličine i opremljenosti tog objekta te interesa sporta Brčko distrikta BiH škola će u saradnji sa sportskim savezom Brčko distrikta BiH donijeti odluku o vrsti sporta koji će se praktikovati u usmjerenoj sportskoj školi. Pojedina škola može program usmjerenih sportskih škola provoditi u najviše dva sporta.

Predispozicije djece su vrlo različite, isto kao i njihov interes za pojedini sport, te je normalno da se određen broj djece neće odlučiti za trenažni proces u sportu koji je izabran u njihovoj školi. Takvu djecu treba usmjeravati i dopustiti im pohađanje usmjerene sportske škole u bilo kojoj drugoj školi koja taj sport praktikuje.

Baviti se sportom a ne takmičiti se je pomalo i besmisleno. Zbog toga se moraju organizovati takmičenja istorodnih usmjerenih sportskih škola. Takmičenje će organizovati i voditi strukovni savezi pojedinog sporta u Brčko distriktu BiH. Sistem takmičenja će biti ovisan o broju usmjerenih sportskih škola, ali je pritom vrlo bitno da djeca imaju kontinuirana takmičenja i to barem jednom mjesečno.

4.11.1.1.5. Finansiranje

Finansijska sredstva za rad sportskih škola osiguravaju se iz budžeta Brčko distrikta BiH u okviru javnog interesa u sportu.

Uvrštenjem u mrežu sportske obuke djece osigurava se finansiranje rada stručnih voditelja obuke tokom školske godine od 35 sedmica po 2-3 sata sedmično za odjeljenja na lokacijama osnovnih škola, sve kroz ugovor o djelu.

Korištenje objekata osnovnih škola za rad odjeljenja sportskih škola osigurava se u djelatnosti školstva. U predstojećem periodu sportski klubovi kao osnovni nosioci razvoja sporta u Brčko distriktu BiH moraju pojačati svoju djelatnost i još većom brigom o sportskoj obuci djece i njihovoj sportskoj aktivnosti, dok Sportski savez Brčko distrikta BiH u skladu sa svojim nadležnostima prati ostvarenje programa sportske obuke djece pri sportskim klubovima.

4.11.1.1.6. Prijedlog mjera

- Sportski savez Brčko distrikta BiH organizovat će Univerzalne sportske škole i pratit će u skladu sa svojim ovlaštenjima ostvarivanje programa Univerzalnih sportskih škola;
- Sportski klubovi će preuzeti neposrednu organizaciju kada je riječ o provedbi sportske obuke djece u usmjerenim sportskim školama;
- Sportski savez Brčko distrikta BiH pratit će u skladu sa svojim ovlaštenjima ostvarivanje programa sportske obuke djece pri sportskim klubovima kako bi se stalno poboljšavao njen kvalitet;
- U osnovnim školama s izrazito povoljnim kadrovskim i prostornim uslovima organizovat će se Univerzalne sportske škole;
- Uspostavit će se neposredna saradnja između osnovnih škola i sportskih klubova s ciljem organizovanja usmjerenih sportskih škola;
- Sportsku obuku u Univerzalnim sportskim školama provodit će isključivo profesori i masteri iz oblasti Tjelesnog odgoja i sporta;
- Sportsku obuku u usmjerenim školama sporta provodit će samo kvalifikovani stručni kadrovi koji imaju završenu visoku trenersku školu i odgovarajuću licencu sportskih saveza.

4.11.2. Perspektivni sportisti

Kada govorimo o programu brige o perspektivnim sportistima zapravo govorimo o jednom od četiri osnovna programska cilja programa i projekata od javnog interesa u amaterskom sportu Brčko distrikta BiH, a to je ulaganje u razvoj mladih sportista radi stvaranja široke kvalitetne osnove kao uslova daljnjeg napretka i očuvanja dostignutog nivoa kvalitet vrhunskog i amaterskog sporta u Brčko distriktu BiH.

Program perspektivnih sportista provodi se kroz programe javnog interesa u amaterskom sportu Brčko distrikta BiH i potrebno ga je kontinuirano provoditi kako bi se sportisti pravovremeno prepoznali kao perspektivni te na osnovu toga bili finansirani iz tog programa.

4.11.2.1. Realizacija programa

Sportski savez Brčko distrikta BiH svake godine pred izradu programa javnih potreba u sportu za predstojeću godinu upućuje zahtjev članicama u kojem traži popis perspektivnih sportista (do 18 godina starosti), njihovih najznačajnijih rezultata u protekloj godini, te programe rada za sljedeću godinu. Na osnovu tih prijedloga, a u odnosu na budžetske mogućnosti Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu detektira najkvalitetnije sportiste te formira listu perspektivnih sportista, odnosno konačni program perspektivnih sportista.

Način realizacije programa odvija se ovisno o konkretnim zahtjevima kluba čiji je perspektivni sportista član, te matičnog saveza u koje se navodi opis programa i specifikacija troškova. Drugim riječima, sredstva namijenjena perspektivnim sportistima doznačavaju se klubovima u vidu stipendije namjenski za konkretne programe koje sportista provodi u toku godine.

4.11.2.2. Prijedlog mjera

- Edukacija i zapošljavanje stručno osposobljenih i visoko obrazovanih trenera u radu s talentovanim – perspektivnim sportistima temeljni je preduslov da talentovano dijete ostane u sportu, te da u fazi najsenzibilnijeg motoričkog razvoja provodi primjereni sportski program. S tim u vezi, potrebna je kvalitetna izrada dvogodišnjih i četverogodišnjih programa treninga, priprema i nastupa;
- Uvesti stipendije talentovanim – perspektivnim sportistima;
- Osigurati fond za nagrađivanje uspješnih sportista amatera Distrikta na redovnom školovanju;
- Ostvariti bolju povezanost i saradnju s Olimpijskim komitetom BiH, koji također treba da prati najnadarenije mlade sportiste od njihovog prepoznavanja, nadarenosti, pa sve do seniorskog/olimpijskog programa.

4.11.3. Zdravstvena briga o sportistima

Sport i zdravlje su uobičajeno dva povezana pojma jer je teško, s jedne strane, zamisliti da se sportom bavi neko ko nije zdrav, a s druge je uvriježeno mišljenje da bavljenje sportom čuva i unapređuje zdravlje. No navedeni stavovi imaju svoja ograničenja koja posebno dolaze do izražaja ako se sport u cjelini podjeli na takmičarski, rekreativni i rehabilitacijski.

Istina je da takmičarski sport, u kojem treninzi takmičenja zahtijevaju izuzetne psihičke i fizičke napore, predstavlja nadprosječan zdravstveni, funkcionalni, motorički i psihički status. S obzirom na to, nužno je provesti postupke radi otkrivanja mogućih zdravstvenih kontraindikacija, a preventivna sportsko-medicinska nauka i struka imaju nezaobilaznu ulogu.

Zato sportska medicina zauzima posebno mjesto i ulogu u procesu treninga i takmičenja. Osim brige o zaštiti zdravlja, sportska medicina praćenjem funkcionalnog statusa sportista

nalazi svoje mjesto i u planiranju, programiranju i kontroli trenažnih učinaka. Posebno treba voditi brigu o higijensko-epidemiološkim uslovima te općoj i specifičnoj prehrani sportista.

Sve je veći broj osoba srednje i starije dobi koje se uključuju u sportsko-rekreativne aktivnosti. Budući da je razvojni proces narušavanja zdravlja i pojavljivanja brojnih bolesti, posebno hroničnih-degenerativnih, subjektivno neprimjetljiv, posebno je važno objektivno medicinski utvrditi zdravstveno stanje potencijalnih i aktualnih sportista – učesnika u sportskoj rekreaciji. To se posebno odnosi na tzv. prividno zdrave osobe koje se uključuju u aktivnosti nekontrolisanog opterećenja kao što su npr. nogomet, basket, tenis i sl.

4.11.3.1. Stanje

Prema Zakonu o sportu iz 2011. godine, članom 33. propisano je da sportista mora obavezno obaviti zdravstveni pregled i da na sportskim takmičenjima mogu učestvovati samo lica za koje je utvrđena opća i posebna zdravstvena sposobnost u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Također je istim članom (stav 2) predviđeno obavljanje zdravstvenih pregleda sportista, način vođenja evidencije i medicinske dokumentacije koja se mora provoditi u skladu s propisima. Međutim, pravilnik koji bi trebao regulisati šta sve sportski pregled treba sadržavati te postupak licenciranja, nije do danas donesen.

Iz tog razloga bi trebalo pokrenuti aktivnosti da Zavod za javno zdravstvo Brčko distrikta BiH definiše ovu problematiku i na određen način omogući sportistima zdravstveni pregled na način kako je to moguće realizovati (kroz službu za školsku medicinu, medicinu rada ili posebno formiranu sportsku medicinu).

4.11.3.2. Prijedlog mjera

- Podsticanje sportsko-medicinske djelatnosti u skladu sa Zakonom o sportu;
- Osnovati Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH;
- U petogodišnjem periodu osnovati sportsku ambulantu Brčko distrikta BiH;
- Organizovati testiranja funkcionalnih sposobnosti perspektivnih sportista;
- Organizovati edukaciju o prevenciji od povreda;
- Organizovati edukaciju o prehrani sportista.

Sasvim je razumljivo da organizacija i provođenje preventivne zdravstvene zaštite sportista (jer o njoj je prvenstveno riječ) zahtijeva određena materijalna sredstva i opremu i da ih je stoga nužno predvidjeti i osigurati.

4.11.4. Velike sportske priredbe

Sportske priredbe su događaji koji značajno doprinose afirmaciji Brčko distrikta BiH, afirmaciji i popularizaciji sporta u Brčko distriktu BiH. Podrazumijeva se da su priredbe međunarodnog ili nacionalnog karaktera, a dijele se na velike međunarodne, tradicionalne i prigodne manifestacije. Velike međunarodne sportske priredbe utvrđuju se kalendarom nadležnih međunarodnih sportskih organizacija.

Velike tradicionalne sportske priredbe su događaji u kalendaru nadležne međunarodne i nacionalne sportske federacije čije manje međunarodno značenje kompenzira njihova tradicija i značaj za Brčko distrikt BiH. Prigodne sportske priredbe su sportska takmičenja organizovana u povodu neke godišnjice ili događaja, a koje svojim sportskim značenjem zaslužuju takav značaj.

Ciljevi sportskih priredbi moraju biti u skladu s osnovnim programskim ciljevima programa javnih potreba u sportu Brčko distrikta BiH. Sportske priredbe omogućuju sportistima Brčko distrikta BiH da stiču vrijedna međunarodna takmičarska iskustva.

To se odnosi jednako na sportiste seniore, kao i na sportiste mlađih dobnih kategorija kojima su sportske priredbe najčešće i prvo međunarodno takmičarsko iskustvo. Nadalje, sve to zajedno ima i snažan afirmativni učinak. Značajno uključivanje novih članova u pojedine sportske klubove gotovo redovno se bilježi nakon uspješno održanih sportskih priredbi u tom sportu. Osim sportske priredbe ovakvog karaktera ujedno su i dio kulturne i turističke ponude Brčko distrikta BiH.

4.11.4.1. Finansiranje sportskih priredbi

Sportske priredbe organiziraju se u skladu s pravilima koja određuje nacionalni Sportski savez. Nacionalni sportski savez može povjeriti vođenje takmičenja nekom udruženju ili granskom sportskom savezu Brčko distrikta BiH. Za organizaciju velikih međunarodnih sportskih priredbi (svjetska, evropska, balkanska, regionalna prvenstva) potrebna je saglasnost na državnom nivou. Prije kandidature međunarodnoj sportskoj asocijaciji, organizatori priredbe koja će se održati u Brčko distriktu BiH i sufinansirati novcem iz budžeta Distrikta dužni su zatražiti saglasnost Vlade Brčko distrikta BiH. Prijedlog velikih sportskih priredbi, dakle, daju klubovi, a Sportski savez Brčko distrikta BiH ih prikuplja i usklađuje s programskim mogućnostima te izrađuje konačni program sportskih priredbi vezanih za Brčko distrikt BiH.

Svaki prijedlog za uvrštenje u program priredbi mora biti obrazložen:

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Elaboratom o sportskoj opravdanosti priredbe s predloženim planom prihoda i rashoda kojim organizator jamči vlastiti prihod od 50%;
- Referencama nosioca organizacije (klub ili organizacioni odbor) u smislu jamstva uspješne pripreme i provedbe priredbe;
- Značenjem priredbe u smislu rezultatskog napredovanja sportista Brčko distrikta BiH (sticanje bodova, ostvarivanje normi, kvalifikacije i sl.).

4.11.4.2. Primjer *Programa sportskih priredbi* Brčko distrikta BiH za 2019.

	NAZIV PRIREDBE	ORGANIZATOR
1.	Međunarodna Vidovdanska atletska trka	Atletski klub „Brčko“
2.	Brčko open – Međunarodni teniski turnir	Teniski klub „Prohema“ Brčko
3.	Savski cvijet – Međunarodno takmičenje u borilačkim sportovima	KBV „Jedinstvo“ Brčko
4.	Bajramski međunarodni malonogometni turnir	Nogometni savez Brčko distrikta BiH
5.	Vidovdanski malonogometni turnir	KMF „Zdravlje“ Brčko
5.	Otvoreni turnir Brčko distrikta BiH u stolnom tenisu	Stolnoteniski klub „Brka 2007“

4.11.4.3. Ocjena stanja s prijedlogom mjera

- Dosadašnje ulaganje u sportske priredbe važne za Brčko distrikt BiH značajno su afirmisale neke sportove (odbojka, atletika, borilački sportovi, kajak-kanu, košarka i dr.), ali i cjelokupni sport. Zahvaljujući sudjelovanju određenog broja domaćih sportista, što je obaveza, a jedna od prednosti organizatora priredbe mnogi su sportisti iz Brčko distrikta BiH stekli značajnu afirmaciju. Ipak, novac koji je uložen u neke sportove nije ekvivalentan broju kategorisanih sportista u tim klubovima.
- Dok neke priredbe iz godine u godinu okupljaju sve više kvalitetnih sportista iz više zemalja, na drugima se može uočiti pad kvaliteta rezultata sportista Brčko distrikta BiH i same organizacije, a i sve manje posjećenosti. Imajući to na umu, novac koji se godinama ulaže u programe sportskih priredbi u nekim sportovima mogao bi se kvalitetnije uložiti u neke druge programe tog sporta (edukaciju i stručni rad visoko

obrazovanih trenera i sl.). Sportske priredbe, dakle, trebale bi biti cjelokupne i dugoročne strategije nekog sporta.

- Jedan od osnovnih nedostataka u dosadašnjoj organizaciji sportskih priredbi jeste nedovoljna medijska prisutnost. Samo mali broj priredbi prati televizija i to fragmentarno. Televizija bi mogla znatno pomoći sportu Brčko distrikta BiH kroz veće zanimanje mogućih sponzora, animisanje gledalaca, približavanje sporta građanima i sl.
- Izgradnjom sportskih objekata i propratne infrastrukture mogle bi se održati i vrlo značajne sportske priredbe. Treba imati na umu da se održavanjem nekih sportskih priredbi može dobro i zaraditi (kotizacije, TV-prava, sponzori i sl.), a tako se otvara mogućnost priliva novca u određeni sport. Dobro organizovane međunarodne sportske priredbe imaju i privredni učinak (učesnici i gosti iz inostranstva) te znatno doprinose rastu ugleda Brčko distrikta BiH kao kulturnog i turističkog središta u ovom dijelu Evrope.
- Sportske priredbe od značaja za Brčko distrikt BiH spadaju u reprezentativni program sporta zato je školovanje i stručno usavršavanje kadrova za organizaciju i provedbu sportskih priredbi, jedan od načina da se poboljša omjer uloženog novca i uspješnost same organizacije.

4.11.5. Kategorizacija klubova i sportova Brčko distrikta BiH

Problematika finansiranja sportskih klubova od strane Vlade Brčko distrikta BiH aktuelizirana je posebno u uslovima trenutne privredne recesije. Složenost ovog problema multiplicira se s obzirom na veliki broj različitih sportova i klubova. Nameće se stoga potreba za objektivnim tretiranjem ove problematike i potreba kategorizacije sporta u Brčko distriktu BiH da bi se omogućilo što kvalitetnije finansiranje sportskih klubova.

Posebno su aktuelna dva pitanja i to:

- Na koji način treba ulagati u sportske klubove da bi oni ostvarili svoju svrhu?
- Koje programe u kojim klubovima i u kojoj mjeri sufinansirati da bi se postiglo što masovnije uključivanje mladih u sport i njihovo bavljenje sportom na što kvalitetnijem nivou?

Razvrstavanje klubova za sufinansiranje bi trebalo biti na osnovu sljedećih kriterija:

- Olimpijski status sporta;
- Status sporta u Brčko distriktu BiH (tradicija sporta, masovnost sporta, dosadašnji rezultati);
- Troškovi takmičenja;

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Masovnost članstva klubova (broj registrovanih takmičara, broj uzrasnih takmičarskih kategorija);
- Kvalitet rezultata (kvalitet rezultata na domaćim i međunarodnim takmičenjima).

Na posljednji kriterij (Kvalitet rezultata) obično otpada 40% ukupnih bodova pa se on detaljnije razrađuje u odnosu na potkriterije masovnosti sporta u zemlji i svijetu te složenosti sistema takmičenja. Na osnovu kriterija moguće je relativno objektivno vrednovati izvrsnost pojedinog sportskog kluba i definisati njegovu poziciju za finansiranje unutar Brčko distrikta BiH.

4.11.5.1. Kategorije za rangiranje klubova

U pogledu finansiranja i sufinansiranja programa i projekata sportskih klubova s pojedinih planskih pozicija, bitno je podijeliti sportske programe prema kriteriju kvalitete, odnosno podijeliti sportske programe u kvalitetne razrede. Unutar te podjele razlikovat će se vrhunski sportski rezultat od amaterskog sportskog rezultata ili sporta entitetskog, međukantonalnog, regionalnog ili gradskog nivoa.

Na osnovu ranga takmičenja klubovi se dijele na šest razreda:

Tabela: Razredi sportova

A kategorija	Međunarodni olimpijski sport	nivo	VRHUNSKI SPORTSKI REZULTAT: Meditranske igre, evropska i svjetska prvenstva, Olimpijske igre
B kategorija	Međunarodni neolimpijski sport	nivo	VRHUNSKI SPORTSKI REZULTAT: Meditranske igre, evropska i svjetska prvenstva

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

C kategorija	Sport nacionalnog nivoa - balkanski nivo, sportski kupovi	AMATERSKI SPORTSKI REZULTAT: Nacionalni nivo – Balkanske igre, svjetski i evropski kupovi
D kategorija	Sport entitetskog nivoa	AMATERSKI SPORTSKI REZULTAT: Rezultat entitetske, kantonalne i gradskog nivoa
E kategorija	Sport kantonalnog nivoa	
F kategorija	Sport gradskog nivoa	

4.11.5.2. Kriteriji za rangiranje sportova

Uvažavajući jednaku važnost sportova, barem s aspekta onih koji se njime bave Sportski savez Brčko distrikta BiH mora nastojati da bez razlike pristupi programima klubova i sportova te na osnovu toga izrađuje program javnih potreba u sportu Brčko distrikta BiH. Ipak, veliki broj sportova, koji se manje ili više u značajnoj mjeri nalaze u programu, nisu u jednakoj poziciji.

Materijalni uslovi, tradicija, klimatske osobitosti Brčko distrikta BiH, afiniteti građana, interes tržišta i sl. tek su neki od faktora različite razvijenosti određenih sportova, što je jedan od osnovnih uslova rangiranja sportova.

Tako i podjela sportova, odnosno tablica statusa sportova u programu ne proizlazi iz poimanja sportova na vrijedne i manje vrijedne (svaki sport je najvrjedniji za onoga ko se njime bavi), već iz realnih potreba za objektivnim praćenjem razvoja sporta, kako u Brčko distriktu BiH tako i na nacionalnom planu.

Osnovni kriteriji za rangiranje sportova u Brčko distriktu BiH su:

- Olimpijski status sporta (priznati od Olimpijskog komiteta ili pridruženi član Olimpijskog komiteta – IOC/GASF);
- Razvijenost sporta (razvijenost sporta u Brčko distriktu BiH, na nacionalnom nivou i u svijetu);
- Sportski kvalitet koji se odnosi na (broj kategoriziranih sportista, rezultate u prethodnoj godini i organizovanost nacionalnog prvenstva);
- Tradicija i popularnost sporta na području Brčko distrikta BiH;

4.11.5.3. Prijedlog mjera

- Usvojiti novi Zakon o sportu u skladu sa Strategijom sport Brčko distrikta BiH;
- Donijeti pravilnik o granama sporta Brčko distrikta BiH;
- Donijeti pravilnik o kategorizaciji sporta Brčko distrikta BiH;
- Donijeti pravilnik o kategorizaciji vrhunskih sportista Brčko distrikta BiH;
- Donijeti pravilnik o stipendiranju vrhunskog rezultata sportista Brčko distrikta BiH;
- Donijeti pravilnik o uslovima za obavljanje sportske djelatnosti.

4.12. Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH

Važnost osnivanja ustanove Zavoda za sport i medicinu sporta ogleda se iz više aspekata značaja ovakve institucije. Prije svega Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH po članu 3. Distrikt je preuzeo obavezu sportskog napredovanja i usavršavanja, zatim članom 46. istog zakona o stručnom usavršavanju i osposobljavanju u sportu, te članom 27. i članom 33. Zdravstvene zaštite sportista, za koje bi nadležnost preuzeo Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH.

Zavod za sport i medicinu sporta osnovao bi se s ciljem unapređenja stručnog rada u organizacijama u oblasti sporta, i stručnog praćenja stanja u oblasti sporta te brige o zdravstvenom statusu sportista Brčko distrikta BiH.

Djelatnosti Zavoda obuhvatale bi:

- Stručno savjetodavnu pomoć sportistima, stručnim kadrovima i organizacijama u oblasti sporta od interesa za Brčko distrikt BiH;
- Periodičnog praćenja stanja tjelesnih sposobnosti djece, mladih i odraslih na teritoriji Distrikta;
- Kontrolu treniranosti sportista koji su od interesa za Distrikt;
- Unapređenje školskog sporta u Distriktu;
- Pripremu analitičke dokumentacije za planiranje i programiranje aktivnosti u oblasti sporta u Distriktu i valorizaciju efekata preduzetih aktivnosti;
- Ostvarivanje međunarodne stručne saradnje na pitanjima koja su vezana za djelatnost Zavoda;

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Ostvarivanje saradnje i konsultacija s zainteresovanim vladinim i nevladinim organizacijama i organima u oblasti sporta na pitanjima koja su vezana za unapređenje stručnog rada i povećanja obuhvata bavljenja građana sportom;
- Organizovanje obrazovnih i drugih aktivnosti i kampanja vezanih za unapređenje stručnog rada i povećanje obuhvata bavljenja sportom u Distriktu (uključujući i aktivnosti na sportskom usmjeravanju djece);
- Organizovanje savjetovanja, seminara, okruglih stolova i izdavanje stručnih publikacija o pitanjima vezanim za djelatnost Zavoda;
- informaciona-dokumentacijska djelatnost i vođenje evidencija iz oblasti sporta od značaja za Distrikt;
- Praćenje i prikupljanje informacija u vezi s mjerama koje se u Bosni i Hercegovini i drugim zemljama preduzimaju s ciljem unapređenja stručnog rada u sportu i povećanja obuhvata bavljenja građana sportom;
- Osposobljavanje i usavršavanje sportskih stručnjaka i stručnjaka u oblasti sporta;
- Naučno-istraživačku djelatnost u oblasti sporta;
- Selekciju sportista;
- Unapređenje rada s mladim talentima kroz kampove i škole treninga;
- Učešće u radu stručnih tijela, reprezentativnih selekcija, sportskih i granskih saveza;
- Nadzor nad stručnim radom u oblasti sporta u okviru Brčko distrikta BiH;
- Usluge u oblasti rekreativnog sporta (izrada planova i programa rada za provođenje sportsko-rekreacijskih aktivnosti);
- Zdravstvenih pregleda sportista;
- Zdravstvene rehabilitacije sportista i dr.

4.13. Očekivani ciljevi

Usvajanje Strategije razvoja sporta u Brčko distriktu BiH za period 2022–2027. godine je zakonska obaveza i akutna potreba sportske djelatnosti. Ovom strategijom se stvaraju realne osnove da Brčko distrikt BiH postane grad s više vrhunskih sportskih dostignuća, sa znatno

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

bogatijom i komfornijom infrastrukturom u kojoj će sport biti dostupan svima, a naročito djeci, mladeži i ženama i gdje će se njegovati sportski talenti.

Strategija definiše sljedeće ciljeve:

- Strateškim promišljanjem unaprijediti kvalitetu rada u sportu Brčko distrikta BiH;
- Povećati broj aktivnih sudionika u sportu i rekreaciji Brčko distrikta BiH;
- Jačanje i snaženje klubova značajnih za razvoj sporta u Brčko distriktu BiH;
- Poboljšati uslove za rad i pripremu sportista u kolektivnim sportovima uz veću odgovornost klupskih uprava radi postizanja kvalitetnijih rezultata;
- Unaprijediti sportski kvalitet u individualnim sportovima;
- Odgovarajućim sportskim programima i prilagođenom sportskom infrastrukturom omogućiti što većem broju osoba s invaliditetom da se organizovano bavi sportom i rekreacijom;
- Povećati broj aktivnih sudionika u programima sportske rekreacije (sport za sve), podsticati unapređenje zdrave prehrane i provođenje redovne tjelesne aktivnosti kao sastavnog dijela svakodnevnog života;
- Organizacijom sportskih priredbi promicati ugled Brčko distrikta BiH i tako znatno pridonositi turističkoj ponudi Brčko distrikta BiH, a nastupima većeg broja sportista na tim manifestacijama i takmičenjima podsticati omladinu da se bavi sportom te razvijati sportsku kulturu gledaoca;
- Učinkovitije organizovati sportske sadržaje za djecu i omladinu, posebno kroz programe školskih sportskih društava i klubova i sportsku obuku;
- Posvetiti veću brigu stručnom radu, školovanju stručnih kadrova, te zapošljavanju novih stručno obrazovanih trenera u vodeće klubove Brčko distrikta BiH;
- Posvetiti posebnu pažnju postojećim gradskim sportskim objektima i podsticati racionalnu izgradnju novih sportskih objekata prema načelu „Više vježbališta – manje gledališta“ te omogućavanje sistemske izgradnje sportskih objekata javno-privatnim partnerstvom;
- Podsticati bolju saradnju između zdravstvenih, obrazovnih i sportskih sektora kako bi se definisale i primijenile smislene strategije za smanjenje prekomjerne težine i drugih zdravstvenih problema;
- Poduprijeti mrežu anti-doping kontrole;
- Poduprijeti volontiranje u sportu;
- Povećati transparentnost kretanja novca vezano za transfere;
- Podsticati masovnost ženskog sporta kroz maksimalno poštovanje spolne ravnopravnosti;
- Jačanje uloge medija i javnih glasila u promociji bavljenja sportom i rekreacijom;

- Ustanoviti sistematsko praćenje razvoja sporta ustanovljenjem informatičke baze podataka;
- Brendiranje sporta Brčko distrikta BiH.

5. NOMENKLATURA SPORTOVA I SPORTSKIH GRANA

Nomenklaturom sportova i grana sporta u BiH (u daljnjem tekstu: Nomenklatura) utvrđuje se način organizovanja sporta i organizacije sportskih saveza u BiH.

Pojedini izrazi u ovoj nomenklaturi imaju sljedeće značenje:

(1) Sport je kategorija sportske aktivnosti s jasno definisanim pravilima i sistemom takmičenja.

(2) Grana sporta je potkategorija sporta s manjim ili većim odstupanjima od pravila i sistema takmičenja.

(3) Nacionalni sportski savez je udruženje sportskih organizacija, sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu, u određenom sportu, koji provodi pravila i sistem takmičenja međunarodne sportske federacije.

(4) Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine (OKBiH) je krovna sportska organizacija Bosne i Hercegovine.

(5) Međunarodna sportska federacija je međunarodno udruženje koje okuplja, koordinira i upravlja radom, te definiše pravila i sistem takmičenja nacionalnih sportskih saveza u određenom sportu.

(6) Međunarodni olimpijski komitet (International Olympic Committee) je međunarodna nevladina neprofitabilna organizacija koja je začetnik olimpijskog pokreta i okuplja nacionalne olimpijske komitete.

(7) Generalna asocijacija internacionalnih sportskih federacija (General Association of

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

International Sports Federations) okuplja međunarodne olimpijske i neolimpijske sportske federacije i asocijacije s ciljem promoviranja, unapređenja i popularizacije sporta u svijetu.

Period važenja nomenklature:

(1) Nomenklatura se donosi na period od četiri godine.

(2) Sportovi i grane sporta koje nisu obuhvaćene ovom nomenklaturom bit će uzete u razmatranje na zahtjev ovlaštenog predstavnika nove sporta ili grane sporta.

Red. br.	SPORT	GRANA SPORTA	NACIONALNI SPORTSKI SAVEZ / ČLANSTVO OKBiH	MEĐUNARODNA FEDERACIJA	PRIZNATI OD IOC-a, ČLANOVI GAISF-a
1.	AIKIDO	- aikido - realni aikido - tradicionalni aikido	Savez aikida i realnog aikida BiH	IAAF	GAISF
2.	ATLETIKA		Atletski savez BiH/OKBiH	IAF	IOC/GAISF
3.	AKROBATSKI ROCK 'N' ROLL	-	-	WRRC/IDSF	IOC/GAISF
4.	AMERIČKI FUDBAL	-	-	IFAF	IOC/GAISF
5.	AUTOMOBILIZAM	- autotrke - kružne i brdske autotrke - auto rally i orijentacijski rally - formula 1, 2, 3 - karting autoslalom - terenska vozila	Sportski auto-moto savez BiH	FIA	IOC/GAISF
6.	BADMINTON	-	Badminton savez BiH/OKBiH	IBF	IOC/GAISF
7.	BASEBALL	-	-	IBAF	IOC/GAISF
8.	BICIKLIZAM	-	Biciklistički savez BiH/OKBiH	UCI	IOC/GAISF
9.	BIATLON	-	-	IBU	IOC/GAISF
10.	BOČANJE	-	Boćarski savez BiH/OKBiH	CMSB	IOC/GAISF
11.	BOB	-	Bob savez BiH/OKBiH	FIBT	IOC/GAISF
12.	BOČANJE	-	Boćarski savez BiH/OKBiH	CMSB	IOC/GAISF
13.	BODY BUILDING I	- bodybuilding	Body building	IFBB	IOC/GAISF

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

	FITNES	- fitness za žene i muškarce - body fitness za žene (fitness figure) - klasični bodybuilding za muške	savez BiH		
14.	BOKS	-	Boklerski savez BiH/OKBiH	AIBA	IOC/GAISF
15.	BRIDŽ	-	-	WBF	IOC/GAISF
16.	CHEERLEADING	-	Cheerleading savez BiH/OKBiH	ICU	IOC/GAISF
17.	DALJINSKO PLIVANJE	-	-	FINA	IOC/GAISF
18.	DIZANJE UTEGA	-	Savez dizača tegova BiH/ OKBiH	IWF	IOC/GAISF
19.	GALOPSKI SPORT	-	-	IFH	-
20.	GIMNASTIKA	- sportska gimnastika - ritmička gimnastika - sportska akrobatika - sportska aerobika - trampolining	Gimnastički savez BiH/OKBIG	FIG	IOC/GAISF
21.	GOLF	-	Golf savez BiH / OKBiH	WAGC	IOC
22.	HOKEJ (na travi)	-	Hokejaški savez BiH	FIH	IOC/GAISF
23.	HOKEJ NA LEDU	-	Hokejaški savez BiH	IIHF	IOC/GAISF
24.	HRVANJE	- grčko/rimsko stil - hrvanje na pijesku - atenski pankration - tradicionalno hrvanje - grepling	Hrvački savez BiH/OKBiH	UWW	IOC/GAISF
25.	JEDRENJE	- jedrenje u čamcu - jedrenje na dasci	Jedriličarski savez BiH	ISAF	IOC/GAISF
26.	JUDO	-	Judo savez BiH /OKBiH	IJF	IOC/GAISF
27.	JU-JITSU	-	Ju-jitsu savez BiH	JJIF	GAISF
28.	KAJAK-KANU	- mirne vode - divlje vode - rafting - slalom - dragonboat - maraton - kajak-kanu polo - kajak-kanu jedrenje - slobodni stil (freestyle)	Kajakaški savez BiH / OKBiH	ICF	IOC/GAISF

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

29.	KARATE	-	Karate savez BiH/ OKBiH	WKF	IOC/GAISF
30.	KARLING	-	Karling savez Bi/OKBiH	WCF	IOC/GAISF
31.	KIK BOKS	-	Kik boks savez BiH	WAKO	IOC/GAISF
32.	KLIZANJE	- umjetničko klizanje - brzinsko klizanje - sinkronizirano klizanje	Savez klizačkih sportova BiH/ OKBiH	ISU	IOC/GAISF
33.	KONJIČKI SPORT	- preponsko jahanje - dresurno jahanje - konjički višeboj - endurance - vožnja zaprega - voltažiranje - reining	Savez konjičkih organizacija BiH / OKBiH	FEI	IOC/GAISF
34.	KOŠARKA	-	Košarkaški savez BiH/ OKBiH	FIBA	IOC/GAISF
35.	KOTURALJKANJE	- umjetničko - koturaljkanje spust - hokej - in-line hokej - brzinsko koturaljkanje	-	FIRS	IOC/GAISF
36.	KRIKET	-	-	ICC	GAISF
37.	KUGLANJE	- klasično kuglanje - bowling	Kuglački savez BiH	FIQ	IOC/GAISF
38.	MAČEVANJE	-	-	FIE	IOC/GAISF
39.	MODERNI PENTATLON	-	-	UIPM	IOC/GAISF
40.	MISAONE IGRE	-	-	IGF/IMSA FMJD/IMSA	GAISF
41.	MOTOCIKLIZAM	- cestovne moto trke - skuteri - minibike - motokross - speedway - enduro - moto rally	Motociklistički savez BiH / OKBiH	FIM	IOC/GAISF
42.	MOTONAUTIKA (POWERBOATING)	-	-	UIM	GAISF
43.	FUDBAL	- fudbal - mali fudbal (futsal) - fudbal na pijesku	- Nogometni savez BiH / OKBiH	FIFA	IOC/GAISF
44.	ODBOJKA	- dvoranska odbojka - odbojka na pijesku	Odbojkaški savez BiH / OKBiH	FIVB	IOC/GAISF
45.	ORIJENTACIJSKI SPORT	- orijentacijsko trčanje	-	IOF	IOC/GAISF

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

		- precizna orijentacija - orijentacija na brdskim biciklima - skijaška orijentacija - trail			
46.	PIKADO	-	Pikado savez BiH	WDF	-
47.	PLANINARSTVO	- alpinizam - sportsko penjanje (climbing) - planinsko skijanje (turno skijanje)	Planinarski savez BiH	UIAA	IOC/GAISF
48.	PLIVANJE	-	Plivački savez BiH/OKBiH	FINA	IOC/GAISF
49.	POLO	-	-	FIP	IOC/GAISF
50.	POTEZANJE UŽETA (TUG-OF-WAR)	-	-	TWIF	IOC/GAISF
51.	POWERLIFTING	-	-	IPF	GAISF
52.	RACKETBALL	-	-	IRF	IOC/GAISF
53.	RAGBI	-	Ragbi savez BiH / OKBiH	IRB	IOC/GAISF
54.	RONILAŠTVO	- orijentacijsko ronjenje - plivanje s perajama - ronjenje na dah - podvodni rugby - podvodni hokej - podvodna fotografija	Ronilački savez BiH/OKBiH	CMAS	IOC/GAISF
55.	RUKOMET	- dvoranski rukomet - rukomet na pijesku	Rukometni savez BiH/OKBiH	IHF	IOC/GAISF
56.	SPORTSKI RIBOLOV	-	Sportsko-ribolovni savez BiH/OKBiH	CIPS	GAISF
57.	SAMBO	-	-	FIAS	GAISF
58.	SANKANJE	-	Sankaški savez BiH/OKBiH	FIL	IOC/GAISF
59.	SKELETON	-	Skeleton savez BiH/OKBiH	-	IOC/GAISF
60.	SAVATE BOKS	-	-	FIS	GAISF
61.	SEPAKTAKRAW	-	-	ISTAF	GAISF
62.	SINHONIZIRANO PLIVANJE	-	-	FINA	IOC/GAISF
63.	SKATEBOARDING (KOTURALJKANJE NA DASC)	-	-	-	-
64.	SKIJANJE	- alpsko skijanje - skijaško trčanje - skijaški skokovi - nordijska kombinacija - snowboard - slobodno skijanje (<i>freestyle</i>)	Skijaški savez BiH/OKBiH	FIS	IOC/GAISF

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

		- skijanje na travi - telemark			
65.	SKIJANJE NA VODI	-	-	IWSF	IOC/GAISF
66.	SKOKOVI U VODU	-	-	FINA	IOC/GAISF
67.	SKVOŠ	-	-	WSF	IOC/GAISF
68.	SLEDDOG (SANKANJE SA PSEČOM ZAPREKOM)	-	-	IFSS	GAISF
69.	SOFT TENNIS	-	-	ISTF	GAISF
70.	SOFTBALL	-	-	ISF	IOC/GAISF
71.	SPECIJALNA OLIMPIJADA	-	Savez specijalne olimpijade BiH/ OKBiH	SOI	IOC
72.	SPORTSKA REKREACIJA (SPORT ZA SVE)	-	Savez za sport i rekreaciju BiH	TAFISA	IOC
73.	SPORTSKI PLES	- standardni plesovi - latinoamerički plesovi - revijalni plesovi - sportski ples	Savez sportsko plesnih klubova u BiH	WDSF	IOC
74.	STONI TENIS	-	Stolnoteniski savez BiH/ OKBiH	ITTF	IOC/GAISF
75.	STRELIČARSTVO	-	Streličarski savez BiH	FITA	IOC/GAISF
76.	STRELJAŠTVO		Streljački savez /OKBiH	ISSF	IOC/GAISF
77.	SUMO	-	-	IFS	IOC/GAISF
78.	SURFING (SKIJANJE NA DASCIMA NA VODI)	-	-	ISA	IOC/GAISF
79.	ŠAH	-	Šahovska unija BiH /OKBiH	FIDE	IOC/GAISF
80.	ŠKOLSKI SPORT	-	-	ISF	IOC
81.	SPORT GLUHIH	-	Savez gluhih BiH	CISS	IOC/GAISF
82.	SPORT ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE	-	Sportski savez sporta za slijepe i slabovidne osobe BiH	IBSA	IOC/GAISF
83.	SPORT OSOBA S INVALIDITETOM	-	Paraolimpijski odbor BiH / OKBiH	IPC	IOC/GAISF
84.	SPORTSKA REKREACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM	-	Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	-	-
85.	SPORT STUDENATA	-	-	FISU	IOC
86.	SPORT VOJNIKA	-	-	CISM	IOC

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

87.	TAEKWONDO	-	Taekwondo savez BiH /OKBiH	WTF	IOC/GAISF
88.	TAJLANDSKI BOKS	-	Savez tajlandskog boksa BiH	IFMA	IOC/GAISF
89.	TENIS	-	Teniski savez BiH/OKBiH	ITF	IOC/GAISF
90.	TRIATLON	- triatlon - duatlon	Triatlon asocijacija BiH/OKBiH	ITU	IOC/GAISF
91.	VATERPOLO	-	Vaterpolo savez BiH /OKBiH	FINA	IOC/GAISF
92.	VESLANJE	-	Veslački savez BiH/ OKBiH	FISA	IOC/GAISF
93.	WUSHU	- tradicionalni wushu - wushu sanshou - wushu taolu - changquan - nangquan - taijiquan - daoshu jianshu - nandao - taijijian (taiji) - qiangshu - nangun	Kung Fu savez BiH	IWUF	IOC/GAISF
94.	ZRAKOPLOVSTVO	- motorno letenje - jedriličarstvo - padobranstvo - paragliding - zmajarstvo - balonarstvo	Zrakoplovni savez BiH / OKBiH	FAI	IOC/GAISF

ZAKLJUČAK

S ciljem da se identifikuju glavni problemi sporta u Brčko distriktu BiH i predlože smjernice za izradu Strategije njegovog razvoja, sastavljen je ovaj materijal u vidu Izvještaja o aktuelnom stanju. Usljed nedostatka jedinstvene baze podataka i odsustva stabilnog modela funkcionisanja ključnih subjekata sporta u Distriktu, osnovu za pisanje ovog dokumenta predstavljala je ekspertska ocjena kompetentnih osoba. Za formiranja empirijske građe interpretirane kroz pet homogenih cjelina, korištene su dostupne baze podataka u sportskim, naučnim i obrazovnim institucijama Distrikta, kao i relevantni bibliografski i elektronski izvora. Osim toga, empirijska građa je dopunjena neposrednim prikupljanjem podataka na terenu, prevashodno primjenom tehnike anketiranja. Kako ponuđene upitnike nisu popunili svi registrirani subjekti na teritoriji Brčko distrikta BiH, većinu iznesenih zaključaka bi trebalo prihvatiti s izvjesnim stepenom vjerovatnoće koji je, istina, veoma visok budući je ovom studijom obuhvaćeno više od 80% svih općina Brčko distrikta BiH.

OPĆA ZAPAŽANJA

Na osnovu ekspertskih ocjena, relevantnih bibliografskih izvora, te empirijski prikupljenih podataka, izveden je veliki broj zaključaka među kojima se, kao najznačajnija zapažanja, izdvajaju sljedeća:

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Nedovoljno angažovanje granskih saveza na organizaciji najracionalnijeg sistema takmičenja na nivou Brčko distrikta BiH;
- Slab ili nepostojeći uticaj na donošenje odluka na nacionalnom nivou u vezi sa sistemom takmičenja u pojedinim sportskim granama;
- Trenutna kategorizacija sportskih grana, sportista i sportskih stručnjaka je potpuno prevaziđenja i zastarjela;
- U sferi profesionalnog sporta nije do kraja definisan status sportista i trenera;
- Nije riješen status trenera u vrhunskom i kvalitetnom amaterskom sportu;
- Potrebno je pronaći rješenja u vezi s nagrađivanjem za postignute sportske rezultate;
- Nije riješeno pitanje međunarodnih transfera vrhunskih sportista;
- Veoma mali broj žena je uključen u vrhunski i kvalitetni amaterski sport;
- Nedovoljno korištenje dijagnostike i laboratorijske selekcije;
- Nije do kraja riješeno pitanje penzijskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih i kvalitetnih sportista;
- Anti-doping kontrola vrhunskih sportista ne provodi se dovoljno sistemski;
- U radu s mlađim uzrasnim kategorijama i otvaranju sportskih škola vlada potpuna anarhija;
- Nije dobro riješen sistem takmičenja na nivou Distrikta u većini sportskih grana;
- Registrovan je mali postotak učešća sportista iz Brčko distrikta BiH među zaslužnim sportistima Bosne i Hercegovine u posljednje 4 godine;
- Sa 16% osoba starosti od 65 i više godina, prosječnom starošću od 38,1 godina i indeksom starenja od 0,85% Distrikt se nalazi u odmakloj fazi demografskog starenja;

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- Vodeći uzroci smrti stanovništva Brčko distrikta BiH su masovne nezarazne bolesti, među kojima su dominantne bolesti kardiovaskularnog sistema (53,8%);
- Prekomjernu tjelesnu masu ima 42,41% odraslih muškaraca i 30,64% žena u Distriktu, uz stalni porast gojazne djece;
- Nastavi li se trend rasta hipokinezije (nedovoljnog kretanja), prema procjenama stručnjaka dijabetes će u narednoj deceniji ugroziti svakog trećeg stanovnika Brčko distrikta BiH;
- Prema obimu zakonski predviđenog vremena za realizaciju obaveznih časova fizičke kulture/tjelesnog i zdravstvenog odgoja (2 časa sedmično) Distrikt se ne uklapa u evropske norme (3-5 časova sedmično);
- Rezultati domaćeg tjelesnog i zdravstvenog odgoja, sagledani kroz nizak zdravstveni i motorički nivo, kao i mali broj fizički aktivne djece, daleko su od onih ostvarenih u većini evropskih zemalja;
- Sistem školskog sporta je neefikasan, neracionalan i organizaciono prevaziđen;
- Distrikt ne raspolaže dovoljnim brojem školovanih stručnjaka za rad u školskom sportu;
- Na području Brčko distrikta BiH u posljednjih 20 godina nije urađena nijedna ozbiljnija studija koja bi kompleksno analizirala potrebe i interesiranja građana u području „sporta za sve“;
- Rekreativni sport na području Distrikta generalno se odlikuje organizacionom stihijnošću i nepostojanjem jasnog sistema;
- Klubovi za fitness i aerobik, kao izraz privatnog preduzetništva u sportu, nude šarolike i često stručno neutemeljene sadržaje koji su prvenstveno okrenuti marketinškim, a daleko manje stručnim i zdravstvenim standardima;
- Gotovo da ne postoji povezanost subjekata „sporta za sve“, tako da svako provodi vlastite programe u skladu sa svojim „vizijama“;

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- U pogledu programskih sadržaja, teritorijalne rasprostranjenosti i tehničke infrastrukture, može se konstatirati da je privatno preduzetništvo u rekreativnom sportu u određenoj prednosti s obzirom na to da brže i dinamičnije realizuje ponudu savremenih oblika rekreativnih aktivnosti;
- Ponuda privatnih fitness klubova zasniva se na individualnoj procjeni vlasnika kluba i njihovom infrastrukturnom potencijalu, a ne na istraživanju potreba ljudi;
- Akcije Saveza za rekreativni sport najvećim dijelom su usmjerene na periodične aktivnosti propagandno-manifestacijskog tipa, koje u svojoj osnovi uglavnom imaju takmičarski karakter;
- Među najzastupljenijim rekreativnim aktivnostima stanovnika Distrikta su individualne samostalno izabrane aktivnosti;
- Utvrđen je nizak nivo znanja i informisanosti stanovnika Distrikta o rekreativnom sportu;
- Prisutan je nedostatak bazične evidencije sportskih objekata sa svim neophodnim podacima;
- Izuzetno su mala ulaganja u sportsku infrastrukturu u posljednjih 15 godina;
- Očigledan je nedostatak bazena, savremenih dvorana za sportsku gimnastiku i atletske borilišta, što onemogućava razvoj bazičnih sportova;
- Nedovoljno budžetskih sredstava za izgradnju novih sportskih objekata;
- Postojeći resursi se ne koriste na funkcionalan i planski način;
- Nedovoljna izdavačka djelatnost u oblasti sporta;
- Osjeća se veliki nedostatak centralne informatičke baze podataka o osnovnim segmentima sporta u Distriktu (savezi, klubovi, objekti, kadrovi i dr.);
- Uvođenjem informacionog sistema umnogome bi se poboljšala efikasnost rada granskih saveza, klubova, škola...

- Očekuje se da će se donošenjem novog Zakona o sportu nastaviti kontinuitet pravnog uređivanja u sportu na nivou Brčko distrikta BiH.

6. PRIJEDLOZI ZA DEFINISANJE PRIORITETA U STRATEGIJI SPORTA BRČKO DISTRIKTA BiH

- ✓ Usvojiti novi Zakon o sportu Brčko distrikta BiH
- ✓ Pripremiti novu kategorizaciju sporta i sportskih grana, sportista i sportskih stručnjaka za Brčko distrikt BiH naspram prijedloga iz Strategije razvoja sporta
- ✓ Pripremiti akte za obavljanje sportske djelatnosti
- ✓ Uvesti jaču kontrolu u radu sportskih klubova i sportskih stručnjaka
- ✓ Ustrojiti najoptimalniji sistem takmičenja od općinskog do državnog nivoa u svakom granskom savezu, zavisno od broja ekipa, broja takmičara, uslova za takmičenje i dr.
- ✓ Učestvovati u svim raspravama i donošenju odluka na nacionalnom nivou kad je u pitanju sistem takmičenja.
- ✓ Napraviti akcioni plan za uključenje što većeg broja žena u vrhunski i amaterski sport, s određenim pogodnostima
- ✓ Napraviti akcioni plan za uključenje što većeg broj osoba sa invaliditetom u sport, sa određenim pogodnostima
- ✓ Napraviti akcioni plan za uključenje što većeg broja djece u amaterski sport

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- ✓ Napraviti zakonski okvir za međunarodne transfere, sa tačnim regulativama i obavezama sportista
- ✓ Pripremiti ogledne modele dijagnostike i rane selekcije u sportu
- ✓ Riješiti u potpunosti pitanje penzijskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih sportista
- ✓ Uvesti stipendiranje vrhunskih sportista iz budžeta Brčko distrikta BiH
- ✓ Omogućiti besplatne preglede i liječenje vrhunskih sportista u adekvatnim medicinskim ustanovama
- ✓ Omogućiti olakšice pri zapošljavanju vrhunskim sportistima
- ✓ Pojačati aktivnosti na anti-doping kontroli vrhunskih sportista
- ✓ Napraviti stroge kriterije na lokalnom nivou oko finansiranja nacionalnih selekcija
- ✓ Uvesti konkretne standarde za rad sportskih škola
- ✓ Donijeti konkretna rješenja za sistem takmičenja na svim nivoima
- ✓ Pripremiti mjere i aktivnosti za povećanjem broja zaslužnih sportista s teritorije Distrikta
- ✓ Definisati i u koordinaciji s Odjeljenjem za obrazovanje Brčko distrikta BiH, primijeniti eksperimentalni model tjelesnog odgoja u nekoliko osnovnih i srednjih škola, koji bi bio fleksibilniji od postojećeg
- ✓ Standardizirati bateriju terenskih (vanlaboratorijskih) motoričkih testova, jednostavnih za primjenu u svim školama, kojima bi bila izvršena detaljna procjena motoričkog statusa školske omladine
- ✓ Povećati broj časova u nastavi tjelesnog odgoja, uvesti profesore tjelesnog odgoja u nastavu od prvog do četvrtog razreda osnovne škole

- ✓ Organizovati seminare za nastavnike tjelesnog odgoja na kojem bi im bila prezentovana elektronska baza podataka, način unosa i slanja prikupljenog materijala tokom testiranja djece
- ✓ Nastavnicima tjelesnog, osim u kreiranju sadržaja, trebalo bi dati i veću slobodu u ostvarenju saradnje sa lokalnim sportskim i fitness klubovima, čime bi se nastavnik angažovao kao menadžer sportskih aktivnosti u svojoj školi, a ne samo kao puki realizator nametnutih programa
- ✓ Ukinuti paralelizam sportskih takmičenja u kojima obično učestvuju jedni te isti učenici (manji broj onih koji redovno treniraju u klubovima i učestvuju u pionirskim, kadetskim, omladinskim i ostalim ligama iz redovnog sistema takmičenja)
- ✓ Postaviti sistem školskog takmičenja na sasvim novim osnovima, a na osnovu iskustva drugih zemlja i uslova koje imamo u našim školama
- ✓ Pokrenuti inicijativu za osnivanje sportskih škola, kako osnovnog tako i srednjeg nivoa obrazovanja
- ✓ Potrebno je više raditi na edukaciji svih slojeva društva kroz različite medijske akcije i popularne tribine
- ✓ Neophodno je podsticati firme na tješnju saradnju s provjerenim referentnim klubovima za sportsku rekreaciju
- ✓ Podsticanje privrednih subjekata na ulaganje u sport kroz porezne olakšice za sponzorisanje vrhunskih sportskih rezultata i amaterskih sportskih klubova
- ✓ Oslobođanje od plaćanja carine i PDV-a pri uvozu opreme poklonjene sportskoj organizaciji od strane sponzora
- ✓ Smanjiti broj jednokratnih takmičenja namijenjenih manjem broju izabраниh korisnika, na koje se troše značajna finansijska sredstva i usmjeriti ih na rekreaciju što većeg broja stanovništva

Strategija razvoja sporta Brčko distrikta BiH

- ✓ Formirati bazu podataka o sportskoj infrastrukturi i odrediti ustanove koja će imati obavezu vođenja bazične evidencije, kao i propisivanje podataka neophodnih za formiranje baze
- ✓ Pripremiti kratkoročne i dugoročne planove ulaganja u sportsku infrastrukturu u Distriktu, na osnovu stručnih analiza o trenutnom stanju
- ✓ Utvrditi normative za plansko korištenje sportskih objekata
- ✓ Oformiti Dijagnostički centar Brčko distrikta BiH – Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH
- ✓ Podsticati izdavaštvo sportskih publikacija
- ✓ Raditi na informatičkom opismenjavanju svih aktera u sportu
- ✓ Budući da su neke zemlje daleko odmakle u izgradnji informacionih sistema u sportu neophodno je proučiti postojeće modele i primijeniti ono što je najpogodnije za Distrikt
- ✓ Nabaviti modernu informatičku opremu za sve subjekte sporta
- ✓ Provesti edukaciju kadra zaduženog za ažuriranje informatičke baze podataka.

7. IZVORI I LITERATURA

1. *Bijela knjiga o sportu*, (Komisija Evropskih zajednica), 2007.
2. Đuričić, D., Janošević, S. (2005), *Strategijski menadžment*, Centar za izdavačku djelatnost, Ekonomski fakultet u Beogradu
3. Mikić, B. (2011), *Sportske strategije*, (autorizovana predavanja sa postdiplomskog studija), Travnik, Edukacijski fakultet
4. *Strategija razvoja sporta u Bosni i Hercegovini od 2010. do 2014. godine*, Ministarstvo civilnih poslova, Sarajevo, 2010.
5. *Zbornik radova stručnog skupa – stanje i perspektive zagrebačkog sporta*, Zagrebački velesajam, Fakultet za fizičku kulturu, Zagrebački športski savez, 2001.
6. *Zakon o sportu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*, Brčko distrikt BiH, 2011.
7. *Statistika obrazovanja od kraja 2007–2008. godine do početka 2011–2012. godine*, Školske godine, Agencija za statistiku BiH podružnica/ekspozitura Brčko distrikt, 2011, br. 14
8. *Zakon o sportu Republike Srpske*, Banja Luka, 2008.
9. „*Mladi trebaju omladinsku politiku*“ – analiza položaja mladih i omladinskog sektora u BiH, Vijeće ministara BiH, Komisija za koordinacijska pitanja mladih u BiH i GTZ, 2008.
10. *Strategija razvoja sporta u Republici Srbiji od 2009. do 2013. godine*, Beograd, 2008.
11. www.sport-zagrebačke-županije.hr
12. www.public.mzos.hr
13. www.dzs.hr